

Rodziny w województwie zachodniopomorskim w świetle Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2021

Families in Zachodniopomorskie Voivodship in the light of the National
Population and Housing Census 2021

**Rodziny w województwie zachodniopomorskim w świetle
Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2021**
Families in Zachodniopomorskie Voivodship in the light of the
National Population and Housing Census 2021

Urząd Statystyczny w Szczecinie Statistical Office in Szczecin

Opracowanie merytoryczne

Content-related works

Urząd Statystyczny w Szczecinie

Statistical Office in Szczecin

Pod kierunkiem

Supervised by

Magdaleny Wegner

Zespół autorski

Editorial team

Bolesław Kisiel, Elżbieta Klimaszewska, Karolina Opaczewska, Beata Rzymek

Prace redakcyjne

Editorial work

Katarzyna Korzonek

Tłumaczenie (przedmowa i synteza)

Translation (preface and executive summary)

Ewelina Konarska-Michalczyk

Skład i opracowanie graficzne

Typesetting and graphics

Żaklina Chudzińska, Jerzy Rożek

ISBN 978-83-89567-07-9

Publikacja dostępna na stronie internetowej

Publication available on website

<https://szczecin.stat.gov.pl/publikacje-i-foldery/spisy-powszechne/>

Przy publikowaniu danych GUS prosimy o podanie źródła

When publishing Statistics Poland data – please indicate the source

Przedmowa

Przekazujemy Państwu kolejne opracowanie przedstawiające wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2021, który został przeprowadzony na terenie Polski w okresie od 1 kwietnia do 30 września 2021 r. według stanu na dzień 31 marca 2021 r.

Prezentowana publikacja poświęcona jest charakterystyce demograficznej i społecznej gospodarstw domowych, rodzin oraz ludności wchodzącej w ich skład. Opracowanie zawiera informacje o liczbie, wielkości oraz składzie pokoleniowym gospodarstw domowych. Ponadto w publikacji zamieszczono informacje o liczbie, typach rodzin, rodzinach z dziećmi (w tym z dziećmi do lat 24 na utrzymaniu).

Część analityczną wzbogacono prezentacją graficzną w postaci map i wykresów, a także tablic porównujących wyniki spisów 2011 i 2021 oraz tablic z danymi ze spisu 2021.

Wyrażam nadzieję, że prezentowane wyniki spisu okażą się przydatne dla szerokiego grona odbiorców i będą stanowić podstawę do przeprowadzenia pogłębionych analiz oraz dokonania bilansu zmian, jakie zaszły w latach 2011–2021.

Dyrektor
Urzędu Statystycznego w Szczecinie

Magdalena Wegner

Szczecin, czerwiec 2024 r.

Preface

We are pleased to present the further study presenting the results of the National Population and Housing Census 2021, which was carried out in Poland between April 1 and September 30, 2021, according to the state as of March 31, 2021.

The presented publication includes data on the demographic and social characteristics of households, families and their inhabitants. The study contains information on the number, size and generational composition of households. Moreover, the publication includes information on the number and types of families, as well as families with children (including dependent children under 24).

The analytical part was enriched by a graphical presentation in the form of maps and charts, as well as tables presenting comparison of the 2011 and 2021 censuses, and the tables with the data based on the 2021 Census.

I express the hope that the presented results of the census will provide useful statistical data for a wide range of recipients and will constitute the basis for conducting in-depth analyzes and balance the changes that took place between 2011 and 2021.

Director
of the Statistical Office in Szczecin

Magdalena Wegner

Szczecin, June 2024

Spis treści

Contents

	Str. Page
Przedmowa	3
Preface	4
Spis tablic	6
List of tables	6
Spis wykresów	6
List of charts	6
Spis map	7
List of maps	7
Objaśnienia znaków umownych i ważniejsze skróty.	8
Symbols and main abbreviations	8
Synteza	9
Executive summary	11
Rozdział 1. Gospodarstwa domowe	13
Chapter 1. Households	13
1.1. Stan i struktura gospodarstw domowych	13
Size and structure of households	13
1.2. Gospodarstwa domowe według składu pokoleniowego	17
Households by generational composition	17
1.3. Gospodarstwa domowe według składu rodzinnego	19
Households by family composition	19
1.4. Gospodarstwa domowe z osobami starszymi w wieku 60 lat i więcej	21
Households with elderly persons aged 60 and more	21
Rozdział 2. Rodziny	23
Chapter 2. Families	23
2.1. Typy rodzin	23
Types of families	23
2.2. Rodziny z dziećmi w tym rodziny wielodzietne	29
Families with children including multi-child families	29
2.3. Rodziny z dziećmi do 24 lat na utrzymaniu	31
Families with dependent children aged up to 24	31
2.4. Rodziny niepełne z dziećmi do lat 24 na utrzymaniu	34
Single-parent families with dependent children aged up to 24	34
2.5. Rodziny wielodzietne z dziećmi do lat 24 na utrzymaniu	36
Multi-child families with dependent children aged up to 24	36
Uwagi ogólne	37
General remarks	44

Spis tablic

List of tables

	Str. Page
Tablica 1.1. Gospodarstwa domowe i ludność	13
Table 1.1. Households and population	13
Tablica 1.2. Gospodarstwa domowe według liczby osób	15
Table 1.2. Households by number of persons	15
Tablica 1.3. Gospodarstwa domowe według składu pokoleniowego	17
Table 1.3. Households by generational composition	17
Tablica 1.4. Gospodarstwa domowe według składu rodzinnego w 2021 r.	19
Table 1.4. Households by family composition in 2021	19
Tablica 1.5. Gospodarstwa domowe z osobami w wieku 60 lat i więcej	21
Table 1.5. Households with persons aged 60 and more	21
Tablica 2.1. Rodziny według typów i miejsca zamieszkania	24
Table 2.1. Families by types and place of residence	24
Tablica 2.2. Rodziny z dziećmi według liczby dzieci i miejsca zamieszkania.	30
Table 2.2. Families by types and place of residence	30
Tablica 2.3. Rodziny z dziećmi do lat 24 na utrzymaniu według typu rodziny i miejsca zamieszkania	32
Table 2.3. Families with dependent children aged up to 24 by type of family and place of residence	32
Tablica 2.4. Rodziny z dziećmi według liczby dzieci w wieku do 24 lat na utrzymaniu oraz powiatów w 2021 r.	32
Table 2.4. Families with dependent children aged up to 24 and powiats in 2021	32
Tablica 2.5. Rodziny niepełne z dziećmi i bez dzieci do lat 24 pozostającymi na utrzymaniu.	35
Table 2.5. Single-parent families with and without dependent children aged up to 24	35

Spis wykresów

List of charts

	Str. Page
Wykres 1.1. Struktura gospodarstw domowych według liczby osób w 2021 r.	16
Chart 1.1. Structure of households by number of persons in 2021	16
Wykres 1.2. Gospodarstwa domowe według składu rodzinnego w 2021 r.	20
Chart 1.2. Households by family composition in 2021	20
Wykres 2.1. Rodziny według typów i miejsca zamieszkania w 2021 r.	25
Chart 2.1. Families by types and place of residence in 2021	25

Spis map

List of maps

	Str. Page
Mapa 1.1. Przeciętna liczba osób w gospodarstwie domowym w 2021 r.	15
Map 1.1. Average number of persons in the household in 2021	15
Mapa 1.2. Gospodarstwa domowe w 2021 r.	16
Map 1.2. Households in 2021	16
Mapa 1.3. Gospodarstwa domowe z osobami wyłącznie młodymi w 2021 r.	18
Map 1.3. Households with only young people in 2021	18
Mapa 1.4. Struktura gospodarstw domowych według stanu rodzinnego w 2021 r.	20
Map 1.4. Structure of households by family composition in 2021	20
Mapa 1.5. Gospodarstwa domowe z osobami starszymi w wieku 60 lat i więcej w 2021 r.	22
Map 1.5. Households with elderly persons aged 60 and more in 2021	22
Mapa 2.1. Rodziny w 2021 r.	26
Map 2.1. Families in 2021	26
Mapa 2.2. Udział małżeństw w liczbie rodzin ogółem w 2021 r.	27
Map 2.2. Share of marriages in the total number of families in 2021.	27
Mapa 2.3. Udział związków niesformalizowanych w liczbie rodzin ogółem w 2021 r.	28
Map 2.3. Share of informal relationships in the total number of families in 2021	28
Mapa 2.4. Udział rodzin niepełnych w liczbie rodzin ogółem w 2021 r.	29
Map 2.4. Share of single-parent families in the total number of families in 2021	29
Mapa 2.5. Przeciętna liczba dzieci w rodzinie w 2021 r.	31
Map 2.5. Average number of children in the family in 2021	31
Mapa 2.6. Rodziny z dziećmi do 24 lat na utrzymaniu w 2021 r.	33
Map 2.6. Families with dependent children aged up to 24 in 2021.	33
Mapa 2.7. Przeciętna liczba dzieci do 24 lat na utrzymaniu w 2021 r.	34
Map 2.7. Average number of dependent children up to 24 years of age in 2021	34
Mapa 2.8. Rodziny niepełne z dziećmi do lat 24 pozostającymi na utrzymaniu – w % ogółu rodzin z dziećmi na utrzymaniu w 2021 r.	35
Map 2.8. Single-parent families with dependent children aged up to 24 – in % of all families with dependent children in 2021	35
Mapa 2.9. Rodziny z 3 i więcej dzieci do lat 24 pozostającymi na utrzymaniu – w % ogółu rodzin z dziećmi na utrzymaniu w 2021 r.	36
Map 2.9. Families with 3 or more dependent children up to 24 – in % of all families with dependent children in 2021	36

Objaśnienia znaków umownych

Symbols

Symbol Symbol	Opis Description
Kreska (–)	zjawisko nie wystąpiło. magnitude zero.
(0,0)	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05. magnitude not zero, but less than 0.05 of a unit.
Kropka (.)	brak informacji, konieczność zachowania tajemnicy statystycznej lub wypełnienie pozycji jest niemożliwe albo niecelowe. data not available, classified data (statistical confidentiality) or providing data impossible or purposeless.
„W tym” Of which”	oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy. indicates that not all elements of the sum are given.

Ważniejsze skróty

Major abbreviations

Skrót Abbreviation	Pełna nazwa Complete name
NSP	Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań National Population and Housing Census
ok.	około approximately
r.	rok year
tys.	tys. thousand
p. proc.	punkt procentowy percentage point

Synteza

W NSP 2021 wyodrębnionych zostało 572 716 gospodarstw domowych. Zdecydowana większość z nich (73,9%) znajdowała się w miastach, gdzie ich liczba w stosunku do poprzedniego spisu zmniejszyła się o 2,7%. Natomiast na wsi liczba gospodarstw domowych wynosiła 149 219 i w porównaniu z 2011 r. zwiększyła się o 0,3%. W skład gospodarstw domowych wchodziło 1 632 441 osób (98,5% ludności województwa), a przeciętna liczba osób w gospodarstwach domowych w 2021 r. wynosiła 2,85.

W latach 2011–2021 znacznie zmniejszyła się liczba najmniejszych i największych gospodarstw domowych – jednoosobowych oraz pięcioosobowych i większych. Według wyników NSP 2021 udział gospodarstw jednoosobowych wyniósł 23,2% ogółu gospodarstw domowych (w 2011 r. – 25,2%), a składających się z pięciu i więcej osób – 13,8% (w 2011 r. – 16,0%). Więcej gospodarstw jednoosobowych znajdowało się w miastach i stanowiły one 25,9% ogółu gospodarstw miejskich, natomiast na wsi ich udział wyniósł 15,3%. W miastach gospodarstwa pięcioosobowe i większe stanowiły najniższy (10,4%) udział wśród ogółu gospodarstw tam zamieszkałych, z kolei na wsi gospodarstwa domowe pięcioosobowe i większe to nadal najczęściej występujące gospodarstwa (23,5% ogółu gospodarstw znajdujących się na terenach wiejskich). Gospodarstwa dwuosobowe stanowiły najwyższy udział w strukturze gospodarstw miejskich, który wynosił 28,9% i był wyższy w porównaniu z 2011 r. (o 4,6 p. proc.). Z kolei na wsi gospodarstwa tworzone przez dwie osoby stanowiły 22,2%, a ich udział zwiększył się w porównaniu z 2011 r. o 4,0 p. proc. Biorąc pod uwagę gospodarstwa domowe składające się z trzech lub czterech osób to ich udział w ogólnej liczbie gospodarstw domowych w 2021 r. wynosił odpowiednio: 20,2% i 15,7%.

Charakteryzując gospodarstwa domowe według pokoleniowych grup wieku osób w nich zamieszkujących zaobserwowano, że największy udział (28,8%) stanowiły gospodarstwa domowe, w skład których wchodziły osoby młode i osoby w średnim wieku. Drugą co do wielkości grupą (28,5%) w strukturze gospodarstw według pokoleniowych grup wieku były gospodarstwa domowe, w skład których wchodziła także osoba starsza. Należy zwrócić uwagę, że w 2021 r. co czwarte gospodarstwo domowe składało się wyłącznie z osób starszych.

Niemal trzy czwarte gospodarstw domowych w województwie zachodniopomorskim tworzonych było przez co najmniej jedną rodzinę, z czego 62,6% stanowiły gospodarstwa jednorodzinne, 7,8% – dwurodzinne, a udział gospodarstw domowych składających się z 3 lub większej liczby rodzin wyniósł jedynie 1,1%. Pozostałe gospodarstwa domowe to gospodarstwa nierodzinne, wśród których zdecydowaną większość (81,4%) stanowiły gospodarstwa jednoosobowe.

Według wyników NSP 2021 liczba rodzin w województwie zachodniopomorskim wyniosła 468 092 i w porównaniu z wynikami spisu 2011 r. była niższa o 31 778, tj. o 6,4%. W okresie międzyspisyowym spadek liczby rodzin dotyczył głównie miast – o 29 675 (tj. o 8,5%) oraz wsi, gdzie był znacznie niższy – o 1 103 (tj. o 1,4%).

W porównaniu z danymi ze spisu z 2011 r. obniżyła się liczba małżeństw (zarówno z dziećmi, jak i bez dzieci) – w 2021 r. było ich 293 277, tj. 62,7% ogółu rodzin (w 2011 r. odpowiednio 350 361, co stanowiło 70,1% ogółu rodzin). Pomimo spadku ich liczby, małżeństwa z dziećmi to nadal najczęstszy typ rodziny w Polsce, a ich udział w strukturze rodzin wynosił 38,6%. Na wsi małżeństwa z dziećmi stanowiły 43,7% rodzin tam zamieszkałych, natomiast w miastach nieco ponad 36% ogółu rodzin mieszkających w miastach.

Wyniki NSP 2021 pokazały dynamiczny (prawie 2-krotny) wzrost liczby par pozostających w związkach niesformalizowanych – w 2021 r. odnotowano ich 49 939 (w 2011 r. – odpowiednio 27 370). Niemal 68% par pozostających w związkach niesformalizowanych to rodziny z dziećmi, przy czym udział tego typu rodzin był wyższy na wsi (74,3%) niż w mieście (64,6%).

Kolejnym typem rodzin, których liczba zwiększyła się (o blisko 3 tys. tj. 2,2%) w odniesieniu do wyników poprzedniego spisu, są rodziny niepełne (matki z dziećmi i ojcowie z dziećmi). W 2021 r. było 124 876 tego typu rodzin, co oznacza, że przeszło co czwarta rodzina była tworzona przez samotnego rodzica z dziećmi, a samotne matki stanowiły blisko 85% ogółu rodzin niepełnych. Większość rodzin niepełnych – ponad 71% – mieszkała w miastach.

W 2021 r. liczba rodzin z dziećmi wyniosła 339 158 i w porównaniu do 2011 r. zmniejszyła się o 6,9%, aczkolwiek wśród rodzin mieszkających w mieście spadek był wyższy niż na wsi (odpowiednio o 8,5% i o 3,5%).

W 2021 r. 60% rodzin posiadało 1 dziecko, a 1/3 rodzin – 2 dzieci, natomiast udział rodzin, które wychowywały trójkę lub więcej dzieci wynosił prawie 9%. Warto podkreślić, że udział rodzin wielodzietnych był wyższy na wsi, niż w miastach i wynosił 12,4% ogółu rodzin z dziećmi tam zamieszkałych, natomiast w miastach był prawie dwukrotnie mniejszy (6,8% ogółu rodzin w miastach).

Wśród rodzin z dziećmi prawie 61% posiadało na utrzymaniu dzieci w wieku do 24 lat. Wśród tej zbiorowości największą grupę (57,1%) stanowiły małżeństwa, a następnie samotne matki, których udział stanowił 25,0% ogółu rodzin z dziećmi do lat 24 na utrzymaniu. Samotni ojcowie z dziećmi do lat 24 na utrzymaniu stanowili 4,1%, a udział związków niesformalizowanych wyniósł 13,8%.

W 2021 r. w strukturze rodzin z dziećmi do 24 lat na utrzymaniu te z 1 dzieckiem stanowiły 54,1%, z 2 dzieci – 37,0%, z trojgiem – 7,0%, a z czwórką lub większą liczą dzieci – 1,8%.

Executive summary

According to the 2021 National Census, there were noticed 572 716 households. The vast majority of them (73.9%) were located in urban area and compared to the previous Census, their number decreased by 2.7%. On the other hand, in rural areas a slight increase (0.3%) was noticed, and the number of households amounted to 149,219. In 2021, there were 1,632,441 inhabitants (98.5% of the voivodship population) of the households, and the average number of persons per a household amounted to 2.85.

Between 2011 and 2021, the number of the smallest – single-person households, as well as the largest households with five persons and more, decreased significantly. According to the results of the 2021 Census, the share of single-person households amounted to 23.2% of total households (in 2011 - 25.2%), and five-person and more households amounted to 13.8% (in 2011 - 16.0%). More single-person households were recorded in urban areas, they constituted 25.9% of all urban area households, while the share of this type of households in rural areas amounted to 15.3%.

In urban areas, the share of households with five persons and more was the lowest (10.4%) of all households in the areas, while in rural areas, households of five persons or more are still the most common (23.5% of all households located in this type of areas). Two-person households constituted the highest share in the structure of urban area households, which amounted to 28.9% and was higher than in 2011 (by 4.6 percentage points). On the other hand, in rural areas, households with two persons accounted for 22.2%, and their share increased by 4.0 percentage points compared to 2011. Taking into account households consisting of three or four people, their share in the total number of households in 2021 was 20.2% and 15.7%, respectively.

Characterizing households according to generational age groups of people living in them, it was observed that the largest share (28.8%) constituted households including young and middle-aged people. The second largest group (28.5%) in the structure of households by generational age groups were households that also included an elderly person. It should be noted that in 2021, one in four households consisted exclusively of elderly people.

Almost three-quarters of households in the Zachodniopomorskie Voivodship were formed by at least one family, of which 62.6% were one-family households, 7.8% constituted two-family households, and the share of households consisting of 3 or more families was only 1.1%. The remaining households were non-family households, among which the vast majority (81.4%) were one-person households.

According to the results of the 2021 National Census, the number of families in the Zachodniopomorskie Voivodship amounted to 468 092 families and was lower by 31 778, i.e. by 6.4%, compared to the results of the 2011 Census. In the inter-census period, the decrease in the number of families concerned mainly urban areas - by 29,675 (i.e. by 8.5%), but also rural areas, where it was much lower - by 1,103 (i.e. by 1.4%).

In 2021, compared to the 2011 Census data, the number of married couples (both with and without children) decreased, that amounted to 293,277, which constituted 62.7% of the total number of families (in 2011 amounted to 350,361, which constituted 70.1% of the total number of families). Despite the decrease in their number, married couples with children are still the most common family type in Poland, and their share in the family structure was 38.6%. In rural areas, married couples with children accounted for 43.7% of families living there, while in urban areas they accounted for just over 36% of the total number of families living in urban areas.

The results of the 2021 Census showed a dynamic (almost 2-fold) increase in the number of unmarried couples, with 49,939 recorded in 2021 (27,370 in 2011, respectively). Almost 68% of unmarried couples form families with children, with the share of this type of family being higher in rural areas (74.3%) than in urban areas (64.6%).

Another type of families, the number of which increased (by nearly 3 thousand, i.e. 2.2%) in relation to the results of the previous Census, are single-parent families (mothers with children and fathers with children). In 2021, there were 124,876 families of this type, which means that more than one in four families was formed by a single parent with children, while single mothers accounted for nearly 85% of all single-parent families. The majority of single-parent families – over 71.0% – lived in urban areas.

In 2021, the number of families with children amounted to 339,158 and decreased by 6.9% compared to 2011, although the decrease among families living in urban areas was higher than in rural areas (by 8.5% and 3.5%, respectively).

In 2021, 60% of families had 1 child and 1/3 of families had 2 children, while the share of families with three or more children was almost 9%. It is worth noting that the share of families with many children was higher in rural areas than in urban areas and amounted to 12.4% of the total number of families with children living there, while it was almost twice as low in urban areas (6.8% of the total number of families in urban areas).

Among families with children, almost 61% had dependent children up to the age of 24. Among this group, married couples constituted the largest group (57.1%), followed by single mothers, whose share accounted for 25.0% of all families with dependent children under 24. Single fathers with dependent children under 24 accounted for 4.1% and the share of unmarried couples was 13.8%.

In 2021, within the structure of families with dependent children under 24, those with 1 child accounted for 54.1%, those with 2 children accounted for 37.0%, with three children accounted for 7.0% and those with four or more children accounted for 1.8%.

Rozdział 1

Chapter 1

Gospodarstwa domowe

Households

W NSP 2021 przyjęto **koncepcję mieszkaniową gospodarstwa domowego**, według której wszystkie osoby mieszkające w jednym mieszkaniu (spokrewnione lub niespokrewnione) są uważane za członków tego samego gospodarstwa domowego. Wykorzystując informacje o liczbie osób mieszkających w mieszkaniu wyodrębniono następujące kategorie gospodarstw domowych: 1-osobowe; 2 osobowe; 3-osobowe; 4-osobowe; 5 i więcej osobowe.

Należy zaznaczyć, że w spisie z 2011 r. dla wyodrębniania gospodarstw domowych w mieszkaniach stosowane było kryterium ekonomiczne, tj. wspólnego utrzymywania się osób zamieszkujących razem, co oznaczało, że w jednym mieszkaniu mogło być więcej niż jedno gospodarstwo domowe. Jednak dla celów porównań wyników obu spisu dane o liczbie i strukturze gospodarstw domowych z NSP 2011 r. przeliczono w oparciu o kryterium mieszkaniowe.

1.1. Stan i struktura gospodarstw domowych

Size and structure of households

W NSP 2021 wyodrębnionych zostało 572 716 gospodarstw domowych, tj. o 11 311 mniej niż w 2011 r. (w Polsce było to 12 516 459 gospodarstw, tj. o 1 125 mniej). Zdecydowana większość gospodarstw, czyli 423 497 (73,9%; w Polsce – 67,6%), mieszkała w miastach, gdzie ich liczba w stosunku do poprzedniego spisu zmniejszyła się o 11 737 (o 2,7%). Na wsi liczba gospodarstw domowych wynosiła 149 219 i w porównaniu z 2011 r. odnotowano niewielki wzrost – o 426 (o 0,3%).

Tablica 1.1. Gospodarstwa domowe i ludność
Table 1.1. Households and population

Wyszczególnienie Specification	Gospodarstwa domowe* Households*			Ludność w gospodarstwach domowych Population in households			Przeciętna liczba osób w gospodarstwie domowym Average number of persons in the household	
	2011	2021	2011=100	2011	2021	2011=100	2011	2021
Ogółem Total	584027	572716	98,1	1709218	1632441	95,5	2,93	2,85
Miasta Urban areas	435234	423497	97,3	1177634	1116446	94,8	2,71	2,64
Wieś Rural areas	148793	149219	100,3	531584	515995	97,1	3,57	3,46

* Dla NSP 2021 i 2011 dane o gospodarstwach domowych według koncepcji mieszkaniowej.

* For the 2021 Census and the 2011 Census, data on households have developed by housing concept.

W 2021 r. w skład gospodarstw domowych wchodziło 1 632 441 osób (98,5% ludności województwa), czyli o 76 777 osób mniej niż w 2011 r. Liczba ludności w gospodarstwach domowych w porównaniu z 2011 r. zmalała zarówno w miastach, jak i na wsi – odpowiednio o 61 188 osób, tj. o 5,2% i o 15 589 osób, tj. o 2,9%. W Polsce liczba ludności miejskiej w gospodarstwach domowych również zmalała (o 3,3%), natomiast na wsi zwiększyła się (0,7%).

W latach 2011–2021 zmniejszeniu uległa także przeciętna liczba osób w gospodarstwach domowych – z 2,93 w 2011 r. do poziomu 2,85 w 2021 r. (w Polsce odpowiednio 3,05 wobec 2,99). Tendencja ta dotyczy zarówno miast, jak i wsi. Na obszarach miejskich przeciętna wielkość gospodarstwa domowego w 2021 r. wynosiła 2,64 osoby (w 2011 r. – 2,71), z kolei na obszarach wiejskich przeciętna wielkość gospodarstwa zmniejszyła się do poziomu 3,46 osoby wobec 3,57 w 2011 r. Podobnie kształtowała się sytuacja w kraju – w miastach wskaźnik ten zmniejszył się z 2,70 do 2,65 w 2021 r., a na wsi z 3,80 do 3,71.

Analizowany wskaźnik osiągnął poziom wyższy niż średnio w województwie w 17 powiatach, a najwyższą jego wartość odnotowano w powiatach sławieńskim i koszalińskim (odpowiednio 3,32 i 3,31). Z kolei najniższe jego wartości odnotowano w miastach na prawach powiatu: Szczecinie i Świnoujściu (po 2,50) oraz Koszalinie (2,53).

Zmniejszenie się przeciętnej liczby osób w gospodarstwie domowym wpływa również na wielkość gospodarstwa domowego. W latach 2011–2021 zarówno w województwie zachodniopomorskim, jak i w skali kraju zmniejszyła się liczba najmniejszych i największych gospodarstw domowych – jednoosobowych oraz pięcioosobowych i większych. W 2021 r. udział gospodarstw jednoosobowych wśród ogółu gospodarstw domowych województwa wyniósł 23,2% (w 2011 r. – 25,2%), a składających się z pięciu i więcej osób – 13,8% (w 2011 r. – 16,0%).

Najwyższy odsetek gospodarstw jednoosobowych odnotowano w miastach na prawach powiatu: Szczecinie, Świnoujściu i Koszalinie (odpowiednio: 29,0%, 28,7% i 28,1%), najniższy natomiast – w powiecie koszalińskim (15,4%). W przypadku największych gospodarstw domowych, tj. składających się z 5 osób i więcej, najwyższy odsetek odnotowano w powiecie sławieńskim (22,0%), a najniższy (poniżej 9%) we wszystkich miastach na prawach powiatu.

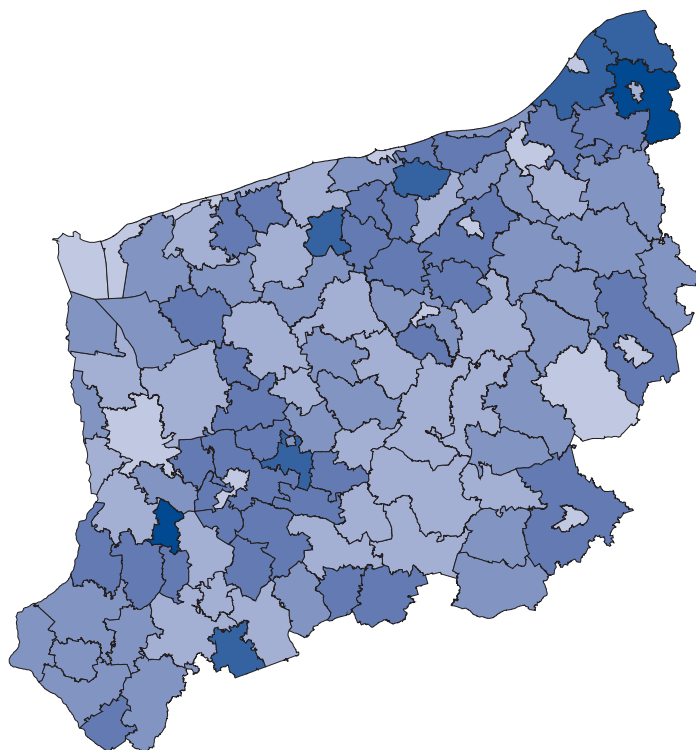
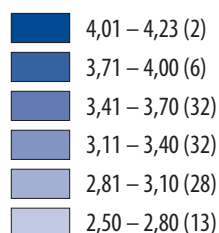
Zdecydowanie więcej gospodarstw jednoosobowych mieszkało w miastach, gdzie ich udział w ogólnej liczbie gospodarstw tam mieszkających w 2021 r. wyniósł 25,9% (w Polsce – 26,9%). Na wsi gospodarstwa jednoosobowe stanowiły 15,3% (w kraju – 13,5%) i w porównaniu z 2011 r. ich udział zmniejszył się o prawie 4 p. proc. (w Polsce – o prawie 5 p. proc.).

W miastach gospodarstwa pięcioosobowe i większe stanowiły najniższy (10,4%) udział wśród ogółu gospodarstw tam zamieszkałych i w stosunku do 2011 r. odnotowano spadek ich udziału o 1,6 p. proc. Z kolei na wsi gospodarstwa domowe pięcioosobowe i większe to nadal najczęściej występujące gospodarstwa domowe (23,5% ogółu gospodarstw zamieszkałych na terenach wiejskich). Na wsi obserwowany jest bardziej wyraźny spadek udziału gospodarstw tej kategorii – w porównaniu z 2011 r. o ponad 4 p. proc. W kraju sytuacja kształtowała się analogicznie; udział gospodarstw domowych o liczbie osób 5 i więcej w miastach wyniósł 11,0%, a na wsi – 29,6% (wobec odpowiednio 12,4% i 33,6% w 2011 r.).

Mapa 1.1. Przeciętna liczba osób w gospodarstwie domowym w 2021 r.
 Map 1.1. Average number of persons in the household in 2021

Województwo zachodniopomorskie = 2,85
 Zachodniopomorskie Voivodship

Przeciętna liczba osób
 w gospodarstwie domowym
 Average number of persons
 in the household

Tablica 1.2. Gospodarstwa domowe według liczby osób
 Table 1.2. Households by number of persons

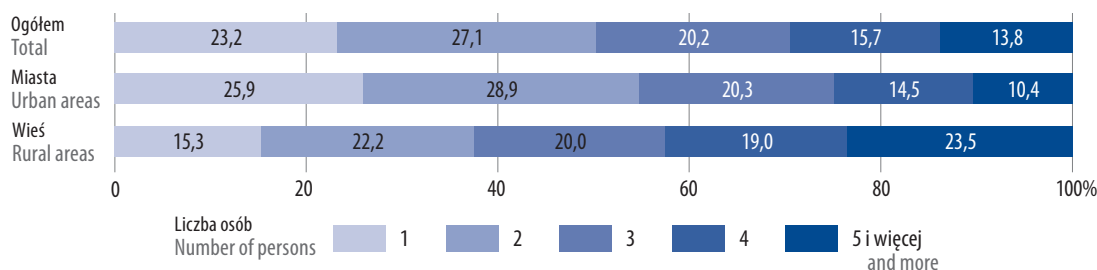
Wyszczególnienie Specification	Ogółem Total	Liczba osób w gospodarstwie domowym Number of persons in the household				
		1	2	3	4	5 i więcej 5 and more
	w liczbach bezwzględ- nych in absolute numbers	struktura pozioma (w %) horizontal structure (in %)				
Ogółem Total						
2011	584027	25,2	22,8	20,1	15,9	16,0
2021	572716	23,2	27,1	20,2	15,7	13,8
Miasta Urban areas						
2011	435234	27,3	24,3	20,9	15,4	12,0
2021	423497	25,9	28,9	20,3	14,5	10,4
Wieś Rural areas						
2011	148793	19,1	18,2	17,6	17,2	27,9
2021	149219	15,3	22,2	20,0	19,0	23,5

Co czwarte gospodarstwo domowe zarówno w kraju, jak i w województwie składało się z dwóch osób, a ich udział w ciągu 10 lat wzrósł o ponad 4 p. proc. Gospodarstwa dwuosobowe stanowiły najwyższy udział w strukturze gospodarstw miejskich; wyniósł on 28,9% i był wyższy w porównaniu z 2011 r. o 4,6 p. proc. (w kraju wyniósł 28,2% i zwiększył się o 4,7 p. proc.). Z kolei na wsi gospodarstwa tworzone przez dwie osoby stanowiły 22,2%, a ich udział wzrósł o 4,0 p. proc. (w Polsce odpowiednio 18,5% i 3,3 p. proc.).

Udział gospodarstw domowych składających się z trzech lub czterech osób w ogólnej liczbie gospodarstw domowych ukształtował się na poziomie zbliżonym do 2011 r. i w 2021 r. wyniósł odpowiednio 20,2% i 15,7% (W Polsce – 19,0% i 16,3%). Podobnie jak w skali kraju, w miastach nastąpił nieznaczny spadek udziału gospodarstw trzy i czteroosobowych, natomiast na wsi odnotowano wzrost udziału tej wielkości gospodarstw w stosunku do poprzedniego spisu.

Wykres 1.1. Struktura gospodarstw domowych według liczby osób w 2021 r.

Chart 1.1. Structure of households by number of persons in 2021

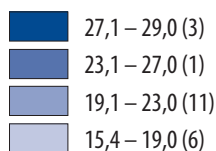

Mapa 1.2. Gospodarstwa domowe w 2021 r.

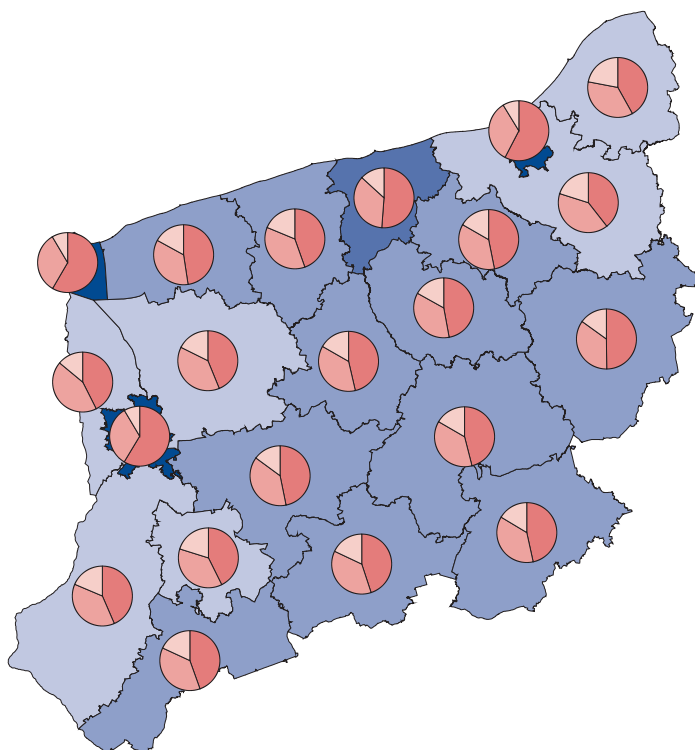
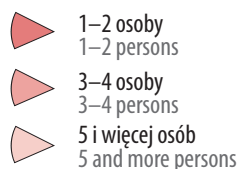
Map 1.2. Households in 2021

Województwo zachodniopomorskie = 23,2%
Zachodniopomorskie Voivodship

Odsetek gospodarstw jednoosobowych (w %)
Percentage of one-person households (in %)

Według liczby osób w gospodarstwie (w %)
By number of persons in household (in %)

1.2. Gospodarstwa domowe według składu pokoleniowego

1.2. Households by generational composition

Pokoleniowe grupy wieku – w gospodarstwach domowych wyróżniono grupy pokoleniowe: osoby młode (tj. w wieku 0-29 lat), w średnim wieku (30-59 lat) i starsze (w wieku 60 lat i więcej).

Pokoleniowe grupy wieku są najbardziej syntetyczną miarą charakteryzującą gospodarstwa domowe pod względem demograficznym. Zwykle stosowany podział wyodrębnia gospodarstwa, w skład których wchodziły osoby młode (w wieku 0–29 lat), osoby w średnim wieku (30–59 lat), osoby starsze (w wieku 60 lat i więcej) oraz pozostałe gospodarstwa domowe, w których występują różne połączenia wymienionych grup wieku ludności.

Na przestrzeni 10 lat nastąpiły istotne zmiany w strukturze gospodarstw domowych według grup pokoleniowych. W 2021 r. największy udział stanowiły gospodarstwa domowe, w skład których wchodziły osoby młode i osoby w średnim wieku (28,8% wobec 35,1% w 2011 r.) oraz gospodarstwa, w skład których wchodziła także osoba starsza (28,5% wobec 25,0%). W kraju udział takich gospodarstw domowych wyniósł odpowiednio 29,5% wobec 33,5% w 2011 r. oraz 30,1% wobec 28,0%. Udział gospodarstw z osobami młodymi i w średnim wieku w 2021 r. był wyższy na wsi niż w miastach i wyniósł 32,8% wobec 27,4% (w Polsce – 32,6% wobec 28,0%), przy czym był to najczęściej występujący rodzaj gospodarstw domowych na obszarach miejskich.

Odsetek gospodarstw domowych, w skład których wchodzi osoba starsza również był wyższy na wsi niż w miastach – 35,2% wobec 26,2% (w Polsce – 40,1% wobec 25,2%); należy zaznaczyć, że były one najczęstszym typem gospodarstw domowych zamieszkałych na wsi.

Tablica 1.3. Gospodarstwa domowe według składu pokoleniowego

Table 1.3. Households by generational composition

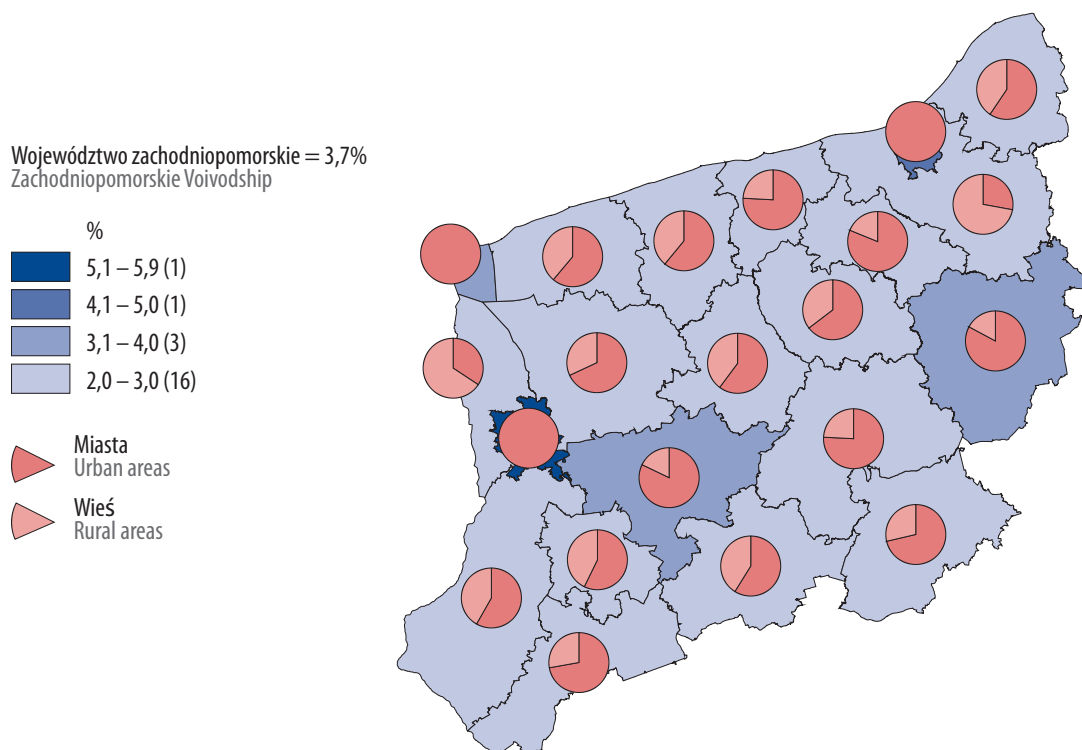
Wyszczególnienie Specification	Ogółem Total	W gospodarstwie domowym są osoby: There are persons in the household:						
		wyłącznie młode only young	wyłącznie w średnim wieku only middle aged	wyłącznie starsze only older	młode i w średnim wieku young and middle aged	młode young	w wieku średnim middle aged	młode i w średnim wieku young and middle aged
	w liczbach bezwzględ- nych in absolute numbers	z osobami starszymi with older people						
struktura pozioma (w %) horizontal structure (in %)								
2021								
Ogółem Total	572716	3,7	14,6	24,4	28,8	1,9	14,5	12,1
Miasta Urban areas	423497	4,2	15,5	26,7	27,4	1,9	14,7	9,6
Wieś Rural areas	149219	2,2	12,1	17,8	32,8	2,0	14,1	19,1
2011								
Ogółem Total	584027	7,0	16,5	16,4	35,1	2,2	10,9	11,9
Miasta Urban areas	435234	7,5	17,3	18,0	33,8	2,4	11,0	10,0
Wieś Rural areas	148793	5,4	14,2	11,8	39,1	1,9	10,3	17,2

Analizując z kolei gospodarstwa domowe, w skład których wchodziły osoby należące wyłącznie do określonej grupy wieku (tj. wyłącznie młode, w średnim wieku, starsze), w porównaniu z 2011 r. zauważa się wyraźny wzrost udziału gospodarstw domowych osób wyłącznie starszych – o 8,0 p. proc. więcej niż w 2011 r. (w kraju o 6,3 p. proc.), który w 2021 r. wyniósł 24,4% (w Polsce – 22,3%). Wzrost udziału gospodarstw domowych osób wyłącznie starszych – w wieku 60 lat i więcej – widoczny jest zarówno w miastach, jak i na wsi (odpowiednio o 8,7 p. proc. i 6,0 p. proc.) W skali kraju odnotowano wzrost na poziomie 7,5 p. proc. na obszarach miejskich i 3,9 p. proc. – na obszarach wiejskich.

Gospodarstwa tworzone wyłącznie przez osoby w średnim wieku stanowiły 14,6% ogółu gospodarstw i w porównaniu z 2011 r. ich udział zmniejszył się o 1,9 p. proc. Z kolei gospodarstwa domowe tworzone wyłącznie przez młode osoby (do 29 lat) stanowiły jedynie 3,7% ogółu gospodarstw domowych, a ich udział zmniejszył się w porównaniu z 2011 r. o 3,3 p. proc. Podobnie kształtowała się sytuacja w kraju – gospodarstwa tworzone wyłącznie przez osoby w średnim wieku stanowiły 14,2% ogółu gospodarstw domowych (o 1,4 p. proc. mniej niż w 2011 r.), a wyłącznie przez osoby młode – 4,0% (o 2,9 p. proc. mniej).

Mapa 1.3. Gospodarstwa domowe z osobami wyłącznie młodymi w 2021 r.

Map 1.3. Households with only young people in 2021

1.3. Gospodarstwa domowe według składu rodzinnego

1.3. Households by family composition

Wykorzystując informacje o pozycji osoby w gospodarstwie domowym, liczbie osób w gospodarstwie oraz liczbie i wieku dzieci w rodzinie – wyodrębniono następujące kategorie gospodarstw domowych:

1. Rodzinne gospodarstwa domowe: jednorodzinne; dwurodzinne; trzy i więcej rodzinne.
2. Nierodzinne gospodarstwa domowe – jednoosobowe; wieloosobowe. Gospodarstwa nierodzinne składają się z jednej lub większej liczby osób, w tym także spokrewnionych ze sobą, ale nie tworzących rodziny.

W 2021 r. w województwie zachodniopomorskim spośród wszystkich gospodarstw domowych 409 621, tj. 71,5% (w Polsce – 9 071 704, tj. 72,5%) było tworzonych przez co najmniej jedną rodzinę, przy czym 62,6% stanowiły gospodarstwa jednorodzinne (w Polsce – 61,6%). Podobnie jak w kraju, udział gospodarstw rodzinnych był zdecydowanie wyższy na wsi, stanowiąc ponad 80% ogółu gospodarstw tam zamieszkających, natomiast w miastach udział takich gospodarstw był niższy o ponad 12 p. proc. w województwie i o prawie 16 p. proc. w kraju.

Tablica 1.4. Gospodarstwa domowe według składu rodzinnego w 2021 r.

Table 1.4. Households by family composition in 2021

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Total	Gospodarstwa domowe Households				
		rodzinne family households				nierodzinne non-family- households
		razem total	jednorodzinne one-family	dwurodzinne two-family	trzy i więcej- dzinne three- or more- family	
W liczbach bezwzględnych In absolute numbers						
Ogółem Total	572716	409621	358555	44814	6252	163095
Miasta Urban areas	423497	289331	261171	25605	2555	134166
Wieś Rural areas	149219	120290	97384	19209	3697	28929
Struktura pozioma (w %) Horizontal structure (in %)						
Ogółem Total	100,0	71,5	62,6	7,8	1,1	28,5
Miasta Urban areas	100,0	68,3	61,7	6,0	0,6	31,7
Wieś Rural areas	100,0	80,6	65,3	12,9	2,5	19,4

Gospodarstwa domowe dwurodzinne stanowiły 7,8% ogółu gospodarstw domowych i podobnie jak w przypadku gospodarstw jednorodzinnych ich udział był znacznie wyższy na wsi (12,9%) niż w miastach (6,0%). W kraju udział takich gospodarstw wyniósł 9,6%, przy czym na wsi – 16,7%, a w miastach – 6,2%.

Gospodarstwa składające się z trzech lub większej liczby rodzin występowały stosunkowo rzadko (stanowiąc 1,1% ogółu gospodarstw w województwie i 1,3% gospodarstw w kraju), głównie na wsi.

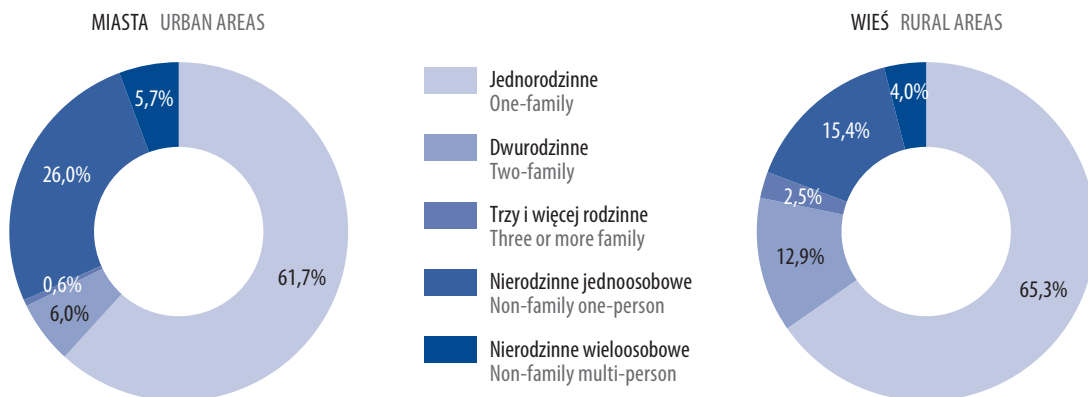
Gospodarstwa nierodzinne są to gospodarstwa domowe, w których nie wyodrębniono rodzin. Ich zbiorowość liczyła 163 095, a ich udział w ogóle gospodarstw domowych ukształtował się na poziomie zbliżonym do krajowego i wyniósł 28,5% (wobec 27,5%). W 2021 r. wśród ogółu gospodarstw domowych w miastach, tak jak w kraju, blisko co trzecie gospodarstwo było nierodzinne, a co piąte (w kraju – co szóste) gospodarstwo tego typu zamieszkiwało na wsi.

Gospodarstwa nierodzinne – w rozumieniu definicji spisowej – składają się z jednej lub większej liczby osób, w tym także spokrewnionych ze sobą, ale nie tworzących rodziny. Wśród nich 81,4% stanowiły gospodarstwa nierodzinne jednoosobowe (81,9% w miastach i 79,1% na wsi). Z kolei gospodarstwa nierodzinne

wielosobowe miały wyższy udział na wsi (20,9%) niż w miastach (18,1%). Sytuacja w kraju kształtowała się podobnie – gospodarstwa jednoosobowe stanowiły 82,0% gospodarstw nierodzinnych (82,3% w miastach i 80,8% na wsi), a udział gospodarstw wielosobowych na wsi wyniósł 19,2% wobec 17,7% w miastach.

Wykres 1.2. Gospodarstwa domowe według składu rodzinnego w 2021 r.

Chart 1.2. Households by family composition in 2021

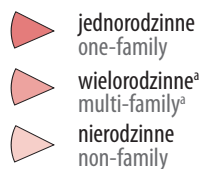

Najwyższy odsetek gospodarstw jednorodzinnych w województwie zachodniopomorskim odnotowano w powiatach polickim i koszalińskim (odpowiednio 70,1% i 67,1% gospodarstw domowych), a najniższy – w miastach na prawach powiatu: Szczecinie i Świnoujściu (odpowiednio: 58,7% i 59,1%). We wszystkich miastach na prawach powiatu odsetek gospodarstw wielorodzinnych nie przekroczył 6%, a najwięcej tego typu gospodarstw odnotowano w powiatach sławieńskim (15,1%) i pyrzyckim (14,0%).

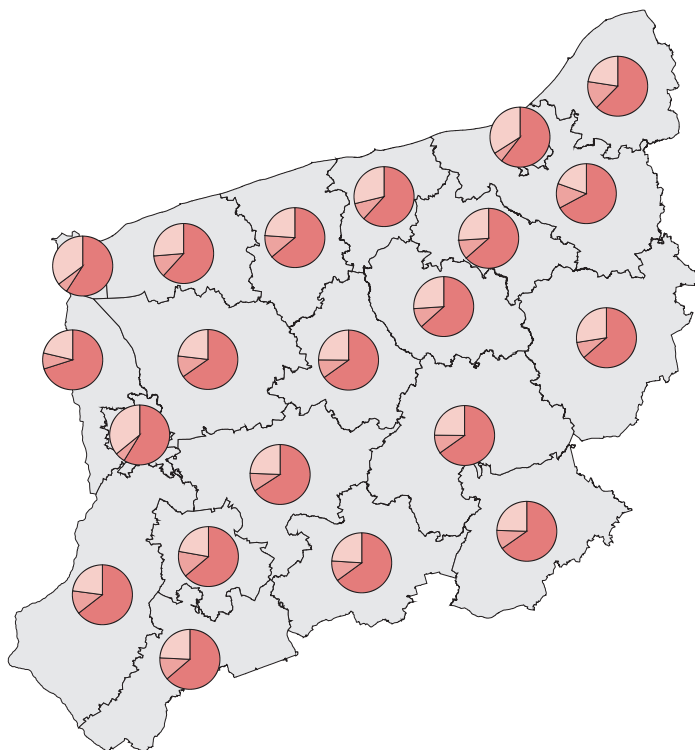
Mapa 1.4. Struktura gospodarstw domowych według stanu rodzinnego w 2021 r.

Map 1.4. Structure of households by family composition in 2021

Gospodarstwa domowe (w %)
Households (in %)

^a Dwu i więcej rodzinne.
^a Two or more family.

1.4. Gospodarstwa domowe z osobami starszymi w wieku 60 lat i więcej

1.4. Households with elderly persons aged 60 and more

Przy charakteryzowaniu gospodarstw domowych istotne jest dokonanie analizy gospodarstw domowych, w skład których wchodzi osoby powyżej 60 roku życia. W 2021 r. zbiorowość takich gospodarstw liczyła 303 007, tj. 52,9% ogółu gospodarstw domowych i wzrosła w porównaniu z 2011 r. o 25,5% (w kraju odnotowano wzrost o 19,0%).

Tablica 1.5. Gospodarstwa domowe z osobami w wieku 60 lat i więcej

Table 1.5. Households with persons aged 60 and more

Wyszczególnienie Specification	2011			2021		
	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas
W liczbach bezwzględnych In absolute numbers						
Ogółem Total	584027	435234	148793	572716	423497	149219
Bez osób w wieku 60 lat i więcej Without persons aged 60 and more	342496	255105	87391	269709	199503	70206
Z osobami w wieku 60 lat i więcej With persons aged 60 and more	241531	180129	61402	303007	223994	79013
Struktura pozioma (w %) Horizontal structure (in %)						
Bez osób w wieku 60 lat i więcej Without persons aged 60 and more	58,6	58,6	58,7	47,1	47,1	47,0
Z osobami w wieku 60 lat i więcej With persons aged 60 and more	41,4	41,4	41,3	52,9	52,9	53,0
z 1 osobą with one person	27,4	27,4	27,6	30,5	30,9	29,5
z 2 osobami with two persons	13,4	13,6	13,0	20,8	20,7	21,4
z 3 osobami i więcej with three and more persons	0,5	0,4	0,7	1,5	1,3	2,1

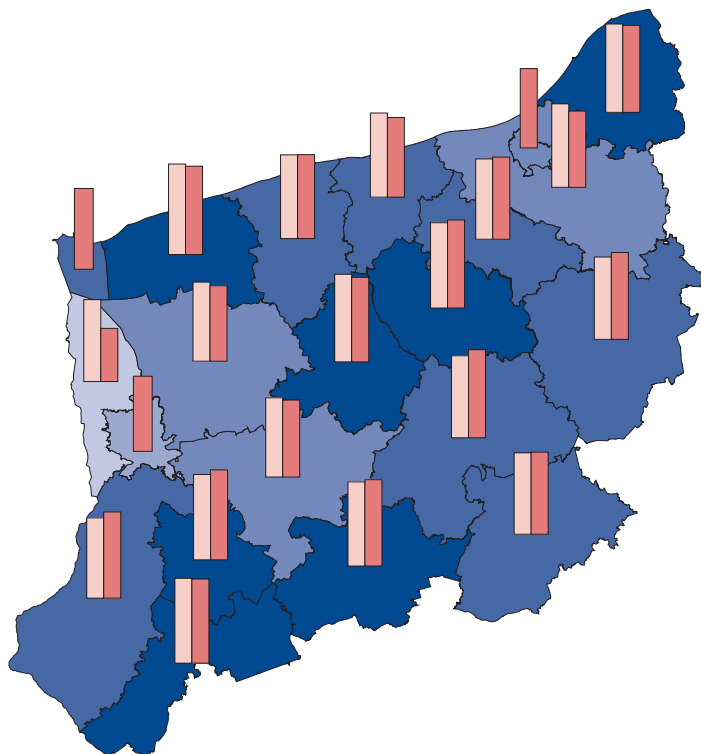
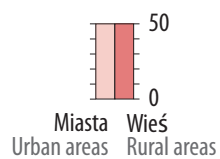
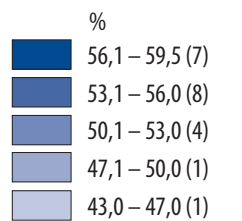
Wzrost udziału gospodarstw domowych z osobami starszymi obserwuje się zarówno w miastach, jak i na wsi. W 2021 r. w województwie zachodniopomorskim, podobnie jak w kraju, ponad połowa gospodarstw domowych w miastach oraz na wsi miała w swoim składzie osobę starszą; w 2011 r. stanowiły one 41,4% ogółu gospodarstw domowych w miastach i 41,3% ogółu gospodarstw domowych na wsi (w kraju odpowiednio: 41,6% i 49,1%).

Najczęściej w skład gospodarstwa domowego wchodziła jedna osoba będąca w wieku 60 lat i więcej; gospodarstwa takie stanowiły 30,5% ogółu gospodarstw domowych w 2021 r. i 27,4% w 2011 r. (w kraju odpowiednio: 30,1% i 28,6%). Udział gospodarstw domowych z dwiema osobami starszymi w 2021 r. wynosił 20,8% i był o 7,4 p. proc. wyższy niż w 2011 r. (w Polsce wyniósł 20,5% i był o 5,8 p. proc. wyższy). Najniższy odsetek (1,5% w województwie i 1,6% w kraju) stanowiły gospodarstwa w skład których wchodziło 3 i więcej osób w wieku powyżej 60 lat.

Największy odsetek gospodarstw domowych z osobami starszymi odnotowano w powiecie kamieńskim (59,5%), a najmniejszy – w polickim (43,0%). W miastach najczęściej gospodarstw tego typu odnotowano w powiecie kamieńskim (60,1% gospodarstw domowych spośród ogółu gospodarstw domowych na obszarach miejskich tego powiatu), a najmniej w powiatach goleniowskim i stargardzkim (odpowiednio 52,5% i 52,6%), na wsi – najczęściej w powiecie pyrzyckim (59,7%), a najmniej – w powiatach: goleniowskim i koszalińskim (odpowiednio 50,1% i 50,6%).

Mapa 1.5. Gospodarstwa domowe z osobami starszymi w wieku 60 lat i więcej w 2021 r.
 Map 1.5. Households with elderly persons aged 60 and more in 2021

Województwo zachodniopomorskie = 52,9%
 Zachodniopomorskie Voivodship

Rozdział 2

Chapter 2

Rodziny

Families

Pokoleniowe grupy wieku – w gospodarstwach domowych wyróżniono grupy pokoleniowe: osoby młode (tj. w wieku 0–29 lat), w średnim wieku (30–59 lat) i starsze (w wieku 60 lat i więcej).

W NSP 2021 wśród osób wspólnie mieszkających wyodrębnione zostały rodziny. Podstawową informacją, która umożliwia wyodrębnienie rodzin biologicznych, jest ustalenie stopnia pokrewieństwa w stosunku do określonej osoby oraz wskazanie dla każdej osoby jej współmałżonka i rodziców (jeżeli takie osoby zamieszkują wspólnie).

Rodzina biologiczna (nuklearna) definiowana jest jako dwie lub większa liczba osób, które są związane jako mąż i żona, wspólnie żyjący partnerzy (osoby w związkach niesformalizowanych) – osoby płci przeciwnej lub jako rodzic i dziecko. Zgodnie z powyższą definicją wyróżnia się następujące typy rodzin biologicznych: małżeństwo bez dzieci, małżeństwo z dziećmi, związki niesformalizowane bez dzieci, związki niesformalizowane z dziećmi, samotna matka z dziećmi, samotny ojciec z dziećmi.

Związek niesformalizowany oznacza utrzymywanie więzi psychicznych, fizycznych i/lub ekonomicznych natury małżeńskiej (bez zawierania związku małżeńskiego) pomiędzy dwiema osobami. W poprzednich spisach pozycja ta w stosowanej w statystyce typologii rodzin była określana jako partnerzy z dziećmi lub bez dzieci.

Rodzina pełna to oboje rodziców z dzieckiem/dziećmi (naturalnymi lub adoptowanymi), natomiast **rodzina niepełna** to jeden rodzic z dzieckiem/dziećmi, tj. samotna matka z dziećmi lub samotny ojciec z dziećmi.

Jako **dziecko** określa się osobę w każdym wieku, która pozostaje w gospodarstwie domowym wraz z obojgiem lub jednym z rodziców. Do dzieci zalicza się również pasierbów oraz dzieci przysposobione.

Dziecko do lat 24 pozostające na utrzymaniu jest to dziecko w wieku 0–24 lata, które nie posiada własnego źródła utrzymania i pozostaje na utrzymaniu innej osoby wchodzącej w skład gospodarstwa domowego.

2.1. Typy rodzin

2.1. Types of families

Według wyników NSP 2021 r. w dniu 31.03.2021 r. w województwie zachodniopomorskim wyodrębniono 468 092 rodziny (co stanowiło 4,4% rodzin w Polsce) zamieszkałe w 572 716 gospodarstwach domowych. Wyniki spisu powszechnego wykazały, że w ciągu minionej dekady liczba rodzin w zmniejszyła się o 31 778, tj. o 6,4% (wobec spadku o 3,2% w Polsce), a spadek dotyczył przede wszystkim rodzin zamieszkałych w miastach – o 29 675, tj. o 8,5% (wobec spadku o 6,6% w Polsce). Na wsi, w przeciwieństwie do odnotowanego w kraju niewielkiego wzrostu liczby rodzin (o 2,3%), w województwie zachodniopomorskim liczba rodzin również zmniejszyła się (o 1,4%). Wyższy spadek liczby rodzin w miastach niż na wsi jest głównie konsekwencją przemieszczeń ludności z miast na wieś, najczęściej do gmin podmiejskich skupionych wokół dużych miast.

Biorąc pod uwagę typy rodzin należy zauważyć, że w porównaniu z wynikami NSP 2011 r. znacznie obniżyła się liczba małżeństw (zarówno z dziećmi, jak i bez dzieci) – w 2021 r. było ich 293 277, tj. 62,7% ogółu rodzin, wobec ponad 67% w kraju (w 2011 r. odpowiednio 350 361, co stanowiło 70,1%, wobec 74,3% ogółu rodzin w Polsce). Natomiast niespełna 2-krotnie (w Polsce około 3-krotnie) wzrosła liczba par pozostających w związkach niesformalizowanych – w 2021 r. odnotowano ich 49 939 (w 2011 r. – odpowiednio 27 370). W strukturze rodzin według typów ich udział był wyższy niż w kraju – 10,7% wobec 8,4% (w 2011 r. udział tego typu rodzin stanowił 5,5%, wobec niemal 3% w kraju). Warto podkreślić, iż obserwowane w okresie międzypisowym zmiany w strukturze rodzin mogą wynikać m.in. ze zmniejszającej się liczby zawieranych małżeństw na korzyść pozostawania w związkach niesformalizowanych oraz rosnącej dość dynamicznie w okresie międzypisowym liczby rozwodów.

Wśród rodzin par pozostających w związkach małżeńskich największe zmiany dotyczyły grupy małżeństw z dziećmi. Pomimo spadku ich liczby, niezmiennie ta grupa pozostawała najczęstszym typem rodziny. W 2021 r. rodzin takich było 180 501 i stanowiły 38,6% ogółu rodzin w województwie (wobec 43,9% w kraju). W porównaniu z 2011 r. liczba małżeństw z dziećmi zmniejszyła się o 45 101 (o 20,0%, wobec spadku w kraju o 14,5%). Spadek dotyczył w większości rodzin zamieszkałych w miastach (o 22,7%, w kraju o 20,0%), natomiast na wsi spadek liczby małżeństw z dziećmi był niższy (o 14,7%, w kraju o 7,3%). Należy dodatkowo zaznaczyć, że rodziny z dziećmi stanowią 43,7% w strukturze rodzin zamieszkałych na wsi, natomiast w miastach – 36,2% ogółu rodzin tam zamieszkałych (w kraju odpowiednio 51,1% i nieco ponad 39%). W latach 2011–2021 obserwowany jest również spadek – o 11 983 (o 9,6%, wobec spadku o 7,6% w kraju) – liczby małżeństw bez dzieci. W 2021 r. odnotowano ich 112 776. Należy zaznaczyć, iż spadek tego typu rodzin nastąpił w miastach – o 12,8% (wobec spadku o 11,2% w kraju), jak i na wsi, gdzie tak jak w Polsce nie przekroczył 0,5%.

Zgodnie z wynikami NSP 2021 49 939 rodzin w Zachodniopomorskiem to pary pozostające w związkach niesformalizowanych. Zdecydowana ich większość (34 140, tj. 68,4%, w kraju 67,8%) mieszkała w miastach, gdzie na przestrzeni 10 lat ich liczba wzrosła niemal 2-krotnie; (przy prawie 2,5-krotnym wzroście w kraju). W 2021 r. na wsi mieszkało 15 799 par pozostających w związkach niesformalizowanych i w ciągu dekady nastąpił ich ponad 2-krotny wzrost (wobec bardzo dynamicznego prawie 4,5-krotnego wzrostu tego typu związków w Polsce). Niemal 68% związków niesformalizowanych (33 781) to pary z dziećmi (w kraju 63,1%), przy czym wyższy udział związków niesformalizowanych z dziećmi w ogólnej ich liczbie odnotowano na wsi (74,3%, w kraju 71,7%), natomiast w miastach partnerzy z dziećmi stanowili 64,6% (w kraju prawie 60%) par pozostających w związkach niesformalizowanych.

Tablica 2.1. Rodziny według typów i miejsca zamieszkania

Table 2.1. Families by types and place of residence

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Total	Małżeństwa Marriages		Związki niesformalizowane* Informal relationships*		Matki z dziećmi Lone mothers with children	Ojcowie z dziećmi Lone fathers with children
		bez dzieci without children	z dziećmi with children	bez dzieci without children	z dziećmi with children		
W liczbach bezwzględnych In absolute numbers							
Ogółem Total	2011	499870	124759	225602	10739	16631	106292
	2021	468092	112776	180501	16158	33781	19189
Miasta Urban areas	2011	350112	93278	149960	8696	11433	75770
	2021	320437	81358	115992	12098	22042	75868
Wieś Rural areas	2011	149758	31481	75642	2043	5198	30523
	2021	147655	31418	64509	4060	11739	29819

* W NSP 2011 w typologii rodzin kategoria ta była określana jako partnerzy z dziećmi lub bez dzieci.

* In the 2021 Census, in the typology of families, this category was defined as partners with or without children.

Tablica 2.1. Rodziny według typów i miejsca zamieszkania (dok.)
Table 2.1. Families by types and place of residence (cont.)

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Total	Małżeństwa Marriages		Związki niesformalizowane* Informal relationships*		Matki z dziećmi Lone mothers with children	Ojcowie z dziećmi Lone fathers with children	
		bez dzieci without children	z dziećmi with children	bez dzieci without children	z dziećmi with children			
Struktura pozioma (w %) Horizontal structure (in %)								
Ogółem Total	2011	100,0	25,0	45,1	2,1	3,3	21,3	3,2
	2021	100,0	24,1	38,6	3,5	7,2	22,6	4,1
Miasta Urban areas	2011	100,0	26,6	42,8	2,5	3,3	21,6	3,1
	2021	100,0	25,4	36,2	3,8	6,9	23,7	4,1
Wieś Rural areas	2011	100,0	21,0	50,5	1,4	3,5	20,4	3,3
	2021	100,0	21,3	43,7	2,7	8,0	20,2	4,1
2011=100								
Ogółem Total		93,6	90,4	80,0	150,5	203,1	99,4	121,1
Miasta Urban areas		91,5	87,2	77,3	139,1	192,8	100,1	119,2
Wieś Rural areas		98,6	99,8	85,3	198,7	225,8	97,7	125,4

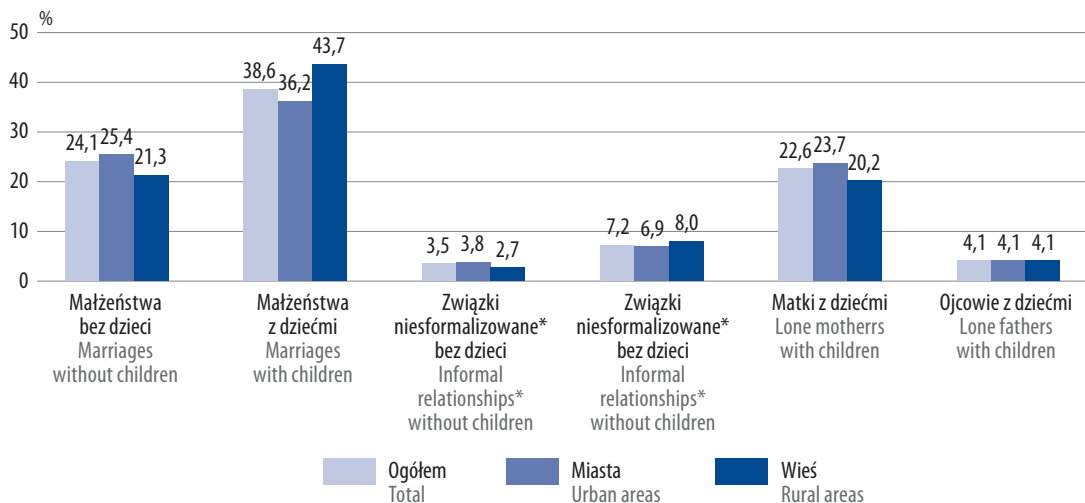
* W NSP 2011 w typologii rodzin kategoria ta była określana jako partnerzy z dziećmi lub bez dzieci.

* In the 2021 Census, in the typology of families, this category was defined as partners with or without children.

Kolejnym typem rodzin, których liczba zwiększyła się o blisko 3 tys. tj. o 2,2% (wobec wzrostu w kraju o 2,6%) w odniesieniu do wyników spisu z 2011 r., są rodziny niepełne (matki z dziećmi i ojcowie z dziećmi). W 2021 r. wyodrębniono 124 876 tego typu rodzin, co oznacza, że 26,7% rodzin było tworzone przez samotnego rodzica z dziećmi (wobec 24,2% w kraju), a samotne matki stanowiły 84,6% ogółu rodzin niepełnych (w Polsce 85,5%). Większość rodzin niepełnych (71,2%, wobec ponad 65% w kraju) mieszkała w miastach i w porównaniu do 2011 r. ich udział wzrósł o 2,5%, podczas gdy w kraju pozostał na zbliżonym poziomie. Natomiast na wsi zaobserwowano znacznie niższy wzrost takich rodzin niż w kraju (1,5% wobec niemal 6%).

Należy zwrócić uwagę na wzrost liczby ojców samodzielnie wychowujących dzieci. W 2021 r. ich liczba wyniosła 19 189 i w odniesieniu do 2011 r. w województwie zachodniopomorskim ten wzrost był wyższy niż w kraju (21,1% wobec 13,0%); warto zauważyć, że jest to najmniej liczny typ rodziny, którego udział w strukturze rodzin stanowił 4,1% (w kraju 3,5%).

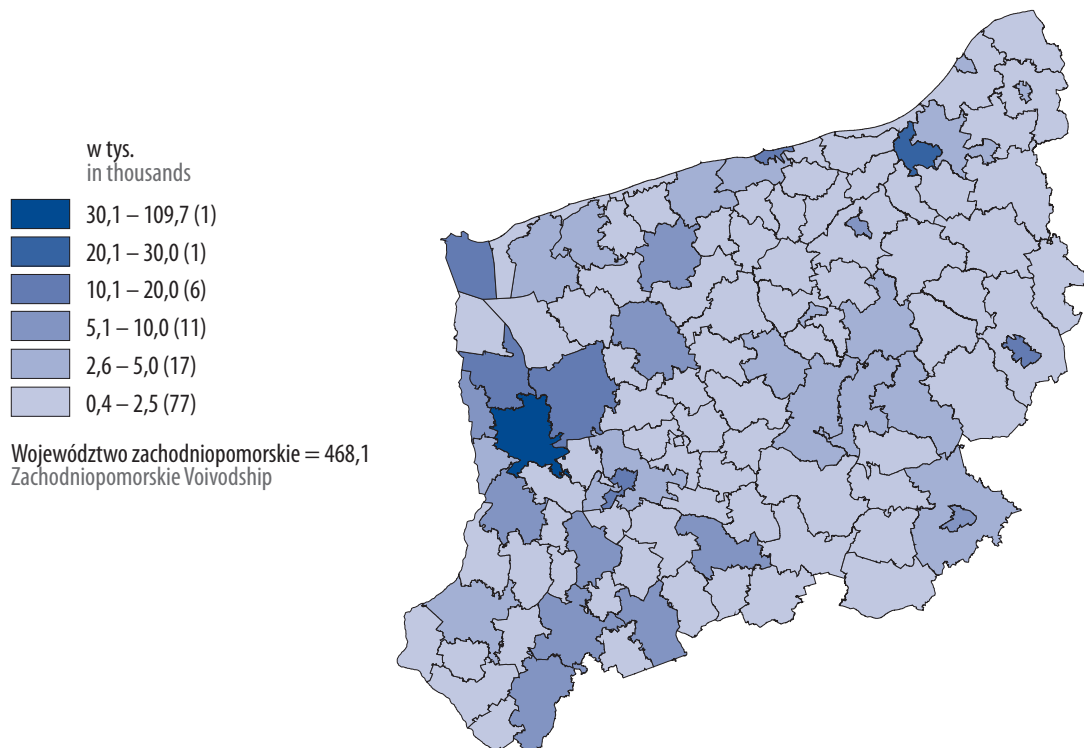
Wykres 2.1. Rodziny według typów i miejsca zamieszkania w 2021 r.
Chart 2.1. Families by types and place of residence in 2021

* W NSP 2011 w typologii rodzin kategoria ta była określana jako partnerzy z dziećmi lub bez dzieci.

* In the 2021 Census, in the typology of families, this category was defined as partners with or without children.

Mapa 2.1. Rodziny w 2021 r.
 Map 2.1. Families in 2021

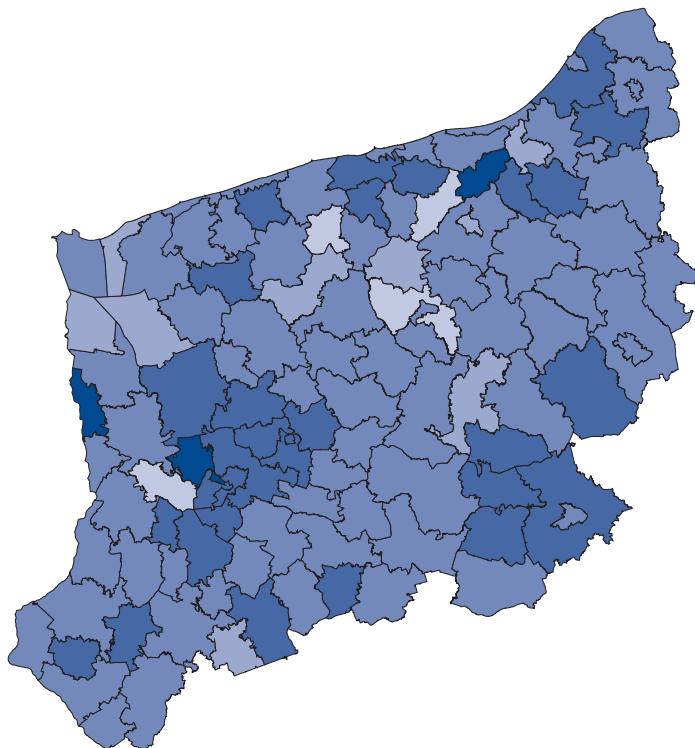
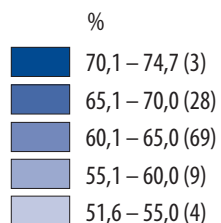

Ważnym elementem analizy rodzin jest występowanie poszczególnych typów rodzin w ujęciu terytorialnym.

W województwie zachodniopomorskim w 2021 r. udział liczby małżeństw w liczbie rodzin ogółem ukształtował się na poziomie 62,7% i był najniższy wśród województw. W 11 powiatach udział ten był wyższy niż średnio w Zachodniopomorskiem, a najwyższy poziom odnotowano w powiatach: stargardzkim (66,0%), wałeckim (65,6%), koszalińskim (65,4%), pyrzyckim (65,2%) i polickim (65,0%). Najmniejszy wskaźnik charakteryzował powiat białogardzki (59,5%).

Mapa 2.2. Udział małżeństw w liczbie rodzin ogółem w 2021 r.
 Map 2.2. Share of marriages in the total number of families in 2021

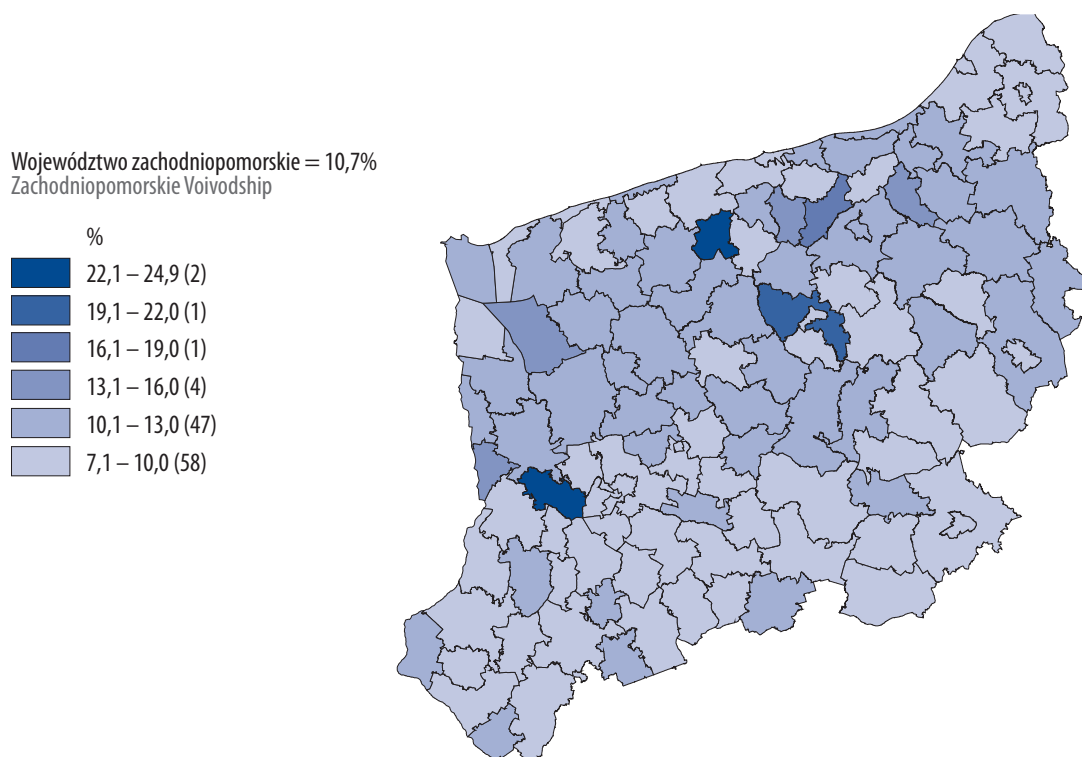
Województwo zachodniopomorskie = 62,7%
 Zachodniopomorskie Voivodship

Warto zauważyć, że według wyników spisu w 2021 r., udział związków niesformalizowanych w liczbie rodzin ogółem w województwie zachodniopomorskim po województwach lubuskim i dolnośląskim (po 10,9%) przyjął najwyższą wartość (10,7%). Według powiatów największy udział związków niesformalizowanych w liczbie rodzin ogółem odnotowano w powiatach: białogardzkim (12,5%), polickim (12,0%) oraz m. Koszalin (11,6%). W powiecie wałeckim jako jedynym w województwie zachodniopomorskim udział tego typu rodzin nie przekroczył 9% i z wartością 8,9% był najniższy.

Mapa 2.3. Udział związków niesformalizowanych w liczbie rodzin ogółem w 2021 r.

Map 2.3. Share of informal relationships in the total number of families in 2021

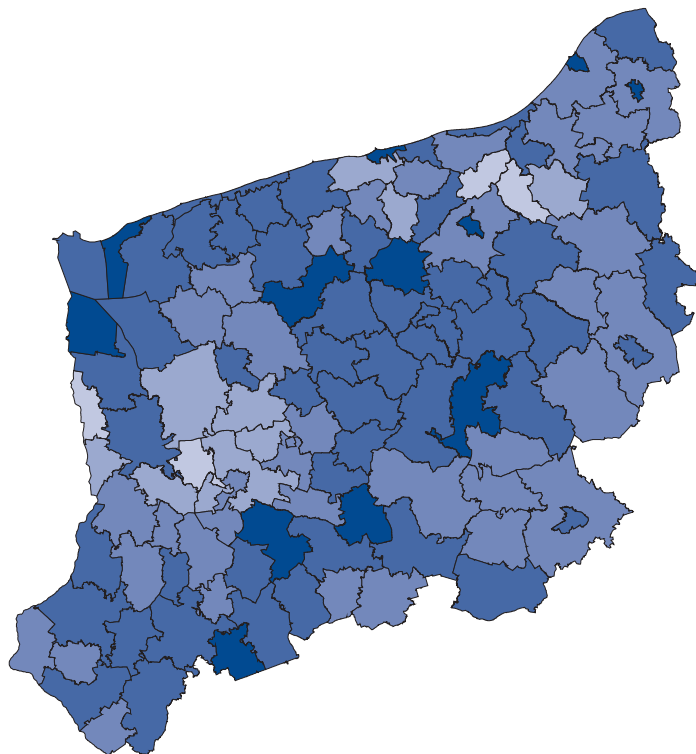
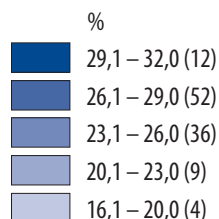
Według wyników spisu w 2021 r. największy udział rodzin z dziećmi (par małżeńskich i związków niesformalizowanych) odnotowano w powiatach: polickim (51,6%), koszalińskim (50,8%), goleniowskim (49,1%), pyrzyckim (48,4%), choszczeńskim (48,3%) i gryfińskim (48,1%), przy ogólnym wskaźniku dla województwa 45,8%, który jest jednym z najniższych wśród województw (w kraju odpowiednio 49,2%). Warto zauważyć, że najmniejszy udział rodzin tego typu wystąpił w miastach na prawach powiatu: Świnoujściu (40,9%), Koszalinie (41,7%) i Szczecinie (42,0%).

W województwie zachodniopomorskim, po śląskim (29,5%), łódzkim (28,2%) i dolnośląskim (28,1%) odnotowano największy udział rodzin typu małżeństwa/związki niesformalizowane bez dzieci. Poziomem wyższym od średniego wskaźnika dla województwa wynoszącego 27,5% (wobec 26,6% w kraju) charakteryzowały się miasta na prawach powiatu: Świnoujście (31,5%), Szczecin (29,9%) i Koszalin (29,9%) oraz powiaty kołobrzeski (28,4%) i stargardzki (28,0%). W 2021 r. najniższy udział rodzin bez dzieci odnotowano w powiecie sławieńskim (25,0%).

Województwo zachodniopomorskie charakteryzuje się najwyższym udziałem rodzin niepełnych i z wartością 26,7% przekracza średni udział w Polsce o 2,5 p. proc. Najwyższy udział rodzin tego typu odnotowano w powiatach: świdwińskim (28,4%), drawskim (28,1%), białogardzkim (28,0%) oraz miastach na prawach powiatu Koszalinie (28,3%) i Szczecinie (28,0%). Najniższy udział rodziców samotnie wychowujących dzieci w 2021 r. wystąpił w powiatach polickim (23,0%) i koszalińskim (23,5%).

Mapa 2.4. Udział rodzin niepełnych w liczbie rodzin ogółem w 2021 r.
 Map 2.4. Share of single-parent families in the total number of families in 2021

Województwo zachodniopomorskie = 26,7%
 Zachodniopomorskie Voivodship

2.2. Rodziny z dziećmi w tym rodziny wielodzietne

2.2. Families with children including multi-child families

Według wyników NSP 2021 liczba rodzin z dziećmi wyniosła 339 158 i w porównaniu do 2011 r. zmniejszyła się o 6,9% (wobec spadku w kraju o 4,1%), w tym wśród rodzin mieszkających w miastach spadek był wyższy niż na wsi (odpowiednio o 8,5% i o 3,5%); w Polsce wśród rodzin mieszkających na wsi wystąpił niewielki wzrost (o 1,2%).

W 2021 r. niemal 60% rodzin posiadało 1 dziecko, a 33,2% rodzin – 2 dzieci (w Polsce odpowiednio 54,1% i 35,2%) .

W porównaniu do 2011 r. zwiększył się nieznacznie udział rodzin posiadających 2 dzieci (o 1,1 p. proc.), rodzin z 1 dzieckiem (o 0,5 p. proc.), przy jednoczesnym spadku udziału rodzin z 3 i większą liczbą dzieci (o 1,6 p. proc.). Takie same tendencje odnotowano wśród rodzin zamieszkających na wsi, natomiast w miastach wzrósł tylko udział rodzin posiadających 2 dzieci.

Rodzina wielodzietna to rodzina z co najmniej 3 dzieci. Rodziny wielodzietne mieszkające w Zachodniopomorskiem stanowiły 3,6% rodzin tego typu w Polsce, co po województwach lubuskim (2,3%), opolskim (2,4%) i świętokrzyskim (3,1%) lokowało wśród województw o najniższym wskaźniku.

W 2021 r. w Zachodniopomorskiem było 29 501 rodzin, które wychowywały trójkę lub więcej dzieci (o 8 107 mniej niż w 2011 r.), co stanowiło 8,7% ogółu rodzin z dziećmi w województwie. Warto podkreślić, że podobnie jak w Polsce, udział rodzin wielodzietnych był prawie dwukrotnie wyższy na wsi, niż w miastach i wynosił odpowiednio 12,4% i 6,8% ogółu rodzin z dziećmi tam zamieszkających (wobec 14,6% i 7,8% w Polsce).

Najwięcej rodzin wielodzietnych zamieszkiwało m. Szczecin (4 518, tj. 15,8% rodzin z dziećmi), a najmniej – m. Świnoujście (395 rodzin, tj. 1,3%), przy czym warto zauważyć, że rodziny wielodzietne najczęściej mieszkaly w powiecie choszczeńskim (11,6%, co oznacza, że w tym powiecie niemal co dziewiąta rodzina z dziećmi wychowywała trójkę lub więcej dzieci).

Tablica 2.2. Rodziny z dziećmi według liczby dzieci i miejsca zamieszkania

Table 2.2. Families by types and place of residence

Rodziny z dziećmi Families with children	Ogółem Total		Miasta Urban areas		Wieś Rural areas	
	2011	2021	2011	2021	2011	2021
W liczbach bezwzględnych In absolute numbers						
Ogółem Total	364372	339158	248138	226981	116235	112177
z 1 dzieckiem with 1 child	209945	197108	152310	139180	57635	57928
z 2 dziećmi with 2 children	116819	112549	77259	72192	39560	40357
z 3 dziećmi with 3 children	27258	22802	14440	12580	12818	10222
z 4 i więcej dzieci with 4 and more children	10350	6699	4129	3029	6221	3670
Struktura pionowa (w %) Vertical structure (in %)						
Ogółem Total	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
z 1 dzieckiem with 1 child	57,6	58,1	61,4	61,3	49,6	51,6
z 2 dziećmi with 2 children	32,1	33,2	31,1	31,8	34,0	36,0
z 3 dziećmi with 3 children	7,5	6,7	5,8	5,5	11,0	9,1
z 4 i więcej dzieci with 4 and more children	2,8	2,0	1,7	1,3	5,4	3,3

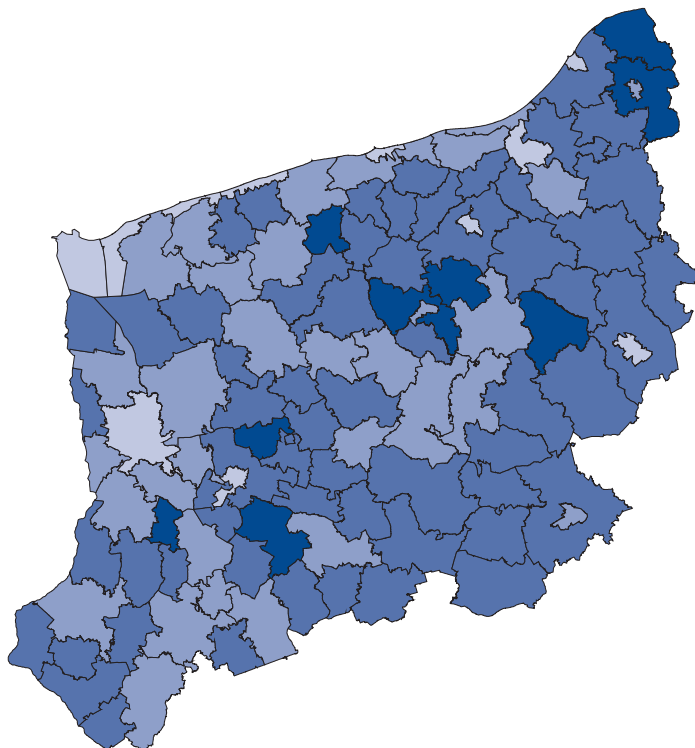
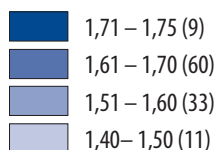
Obserwowane zmiany dotyczące zmniejszania się liczby rodzin z dziećmi to m.in. zmniejszająca się liczba kobiet w wieku rozrodczym, czy też efekt wyboru, jakiego coraz częściej dokonują ludzie młodzi decydując się w pierwszej kolejności na osiągnięcie określonego poziomu wykształcenia oraz stabilizacji ekonomicznej, a dopiero potem (około 30-ego roku życia) na założenie rodziny oraz jej powiększenie. Zmiany te, widoczne są również z perspektywy bieżącej statystyki urodzeń – kobiety później decydują się na macierzyństwo (średni wiek urodzenia przez kobietę pierwszego dziecka w 2021 r. w Polsce wynosił 28,5 roku a w 2011 r. – 26,6 roku). Ponadto obserwowany jest spadek liczby urodzeń – w 2011 r. w Zachodniopomorskim było 16 002 urodzenia, w 2021 r. zarejestrowano 12 850, natomiast w 2022 r. liczba urodzeń żywych wyniosła 11 654.

Według wyników spisu NSP 2021 w województwie zachodniopomorskim przeciętna liczba dzieci w rodzinie wyniosła 1,54 (w Polsce – 1,60). Warto podkreślić, że wskaźnik ten kształtował się od 1,52 w województwie dolnośląskim do 1,72 w województwie podkarpackim, co plasowało województwo zachodniopomorskie wśród województw o najniższej przeciętnej liczbie dzieci w rodzinie.

Wśród powiatów województwa zachodniopomorskiego najwyższą przeciętną liczbą dzieci w rodzinie charakteryzowały się powiaty: choszczeński (1,62), koszaliński i sławieński (po 1,61) oraz drawski, świdwiński i łobeski (po 1,60). Wartość poniżej przeciętnej w województwie odnotowano w miastach na prawach powiatu: Świnoujściu (1,40), Szczecinie i Koszalinie (po 1,44) oraz powiatach kołobrzeskim (1,50) i kamieńskim (1,53).

Mapa 2.5. Przeciętna liczba dzieci w rodzinie w 2021 r.
 Map 2.5. Average number of children in the family in 2021

Województwo zachodniopomorskie = 1,54
 Zachodniopomorskie Voivodship

2.3. Rodziny z dziećmi do 24 lat na utrzymaniu

2.3. Families with dependent children aged up to 24

Dziecko do lat 24 pozostające na utrzymaniu to osoba w wieku 0-24 lata, która nie posiada własnego źródła utrzymania i pozostaje na utrzymaniu osoby z rodziny.

Z perspektywy prowadzenia polityki społecznej państwa, istotne jest określenie liczebności i zmian w strukturze rodzin posiadających dzieci na utrzymaniu. Według wyników NSP 2021 r. w województwie zachodniopomorskim wśród 339 158 rodzin z dziećmi 205 982, tj. 60,7% z nich (w kraju 62,3%) posiadało na utrzymaniu dzieci w wieku do 24 lat. Było to o 7,1 p. proc. rodzin mniej niż w 2011 r. (wobec spadku w kraju o 4,8 p. proc.).

Największą grupę rodzin z dziećmi na utrzymaniu (57,1%) stanowiły małżeństwa, których udział zmniejszył się w stosunku do 2011 r. o 9,5 p. proc. Kolejną znaczącą grupę z dziećmi do lat 24 na utrzymaniu stanowiły samotne matki, których udział wzrósł o 0,6 p. proc. i stanowił 25,0% ogółu rodzin z dziećmi do lat 24 na utrzymaniu. Nastąpił także istotny wzrost udziału zarówno samotnych ojców (z 3,0% w 2011 r. do 4,1% w 2021 r.), jak i związków niesformalizowanych z dziećmi do lat 24 na utrzymaniu (z 6,0% do 13,8%).

Reasumując, jakkolwiek spadła liczba dzieci pozostających na utrzymaniu rodzin, to jednocześnie częściej niż w 2011 r. są one wychowywane w związkach niesformalizowanych oraz samotnych ojców.

Tablica 2.3. Rodziny z dziećmi do lat 24 na utrzymaniu według typu rodziny i miejsca zamieszkania
Table 2.3. Families with dependent children aged up to 24 by type of family and place of residence

Typy rodzin z dziećmi Types of families with children	Ogółem Total		Miasta Urban areas		Wieś Rural areas	
	2011	2021	2011	2021	2011	2021
W liczbach bezwzględnych In absolute figures						
Ogółem Total	247161	205982	165330	134922	81831	71060
Małżeństwa Marriages	164595	117615	107616	74405	56979	43210
Związki niesformalizowane* Informal relationships*	14870	28385	10090	18475	4780	9910
Matki z dziećmi Lone mothers with children	60238	51548	42471	36465	17767	15083
Ojcowie z dziećmi Lone fathers with children	7458	8434	5153	5577	2305	2857
Struktura pionowa (w %) Vertical structure (in %)						
Ogółem Total	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Małżeństwa Marriages	66,6	57,1	65,1	55,1	69,6	60,8
Związki niesformalizowane* Informal relationships*	6,0	13,8	6,1	13,7	5,8	13,9
Matki z dziećmi Lone mothers with children	24,4	25,0	25,7	27,0	21,7	21,2
Ojcowie z dziećmi Lone fathers with children	3,0	4,1	3,1	4,1	2,8	4,0

* W NSP 2011 w typologii rodzin kategoria ta była określana jako partnerzy z dziećmi lub bez dzieci.

* In the 2021 Census, in the typology of families, this category was defined as partners with or without children.

Udziały liczby rodzin z dziećmi do 24 lat na utrzymaniu wśród ogółu rodzin z dziećmi w powiatach województwa zachodniopomorskiego kształtowały się w przedziale od 57,4% w powiecie kamieńskim do 68,5% w powiecie polickim.

Tablica 2.4. Rodziny z dziećmi według liczby dzieci w wieku do 24 lat na utrzymaniu oraz powiatów w 2021 r.
Table 2.4. Families with dependent children aged up to 24 and powiats in 2021

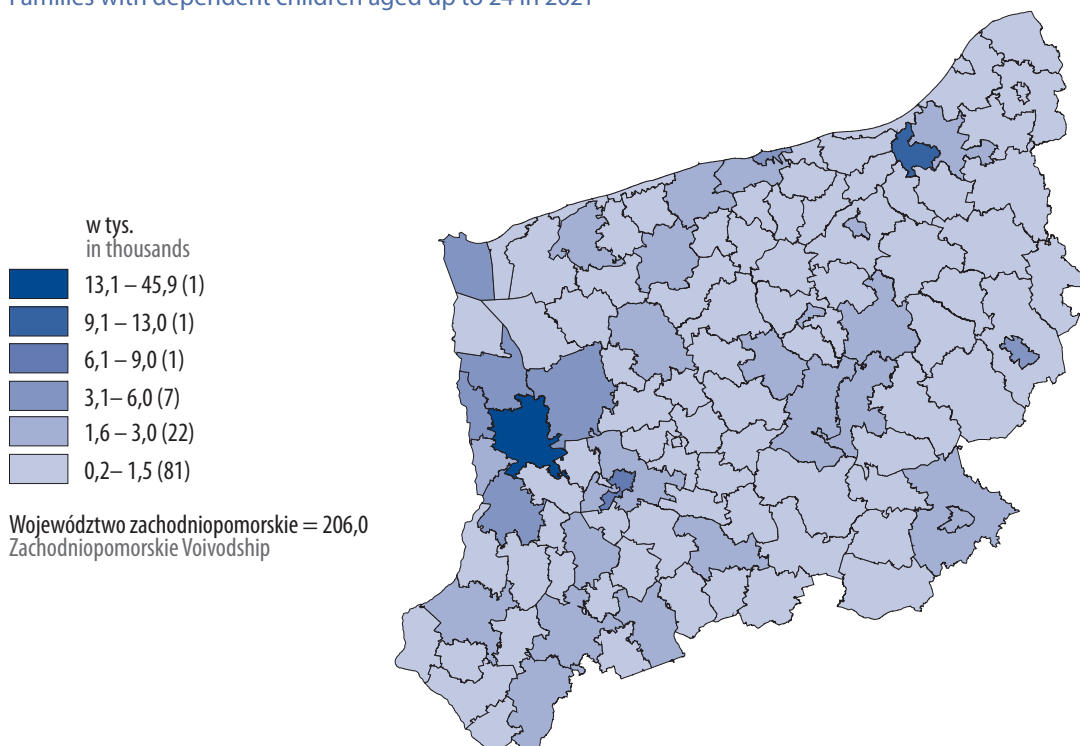
Powiaty Powiats	Rodziny z dziećmi ogółem Families with children total	Rodziny bez dzieci do lat 24 na utrzymaniu Families without dependent children aged up to 24	Rodziny według liczby dzieci do lat 24 pozostających na utrzymaniu Families by the number of dependent children aged up to 24 years					Przeciętna liczba dzieci do lat 24 na utrzymaniu Average number of dependent children aged up to 24
			razem total	1	2	3	4 i więcej 4 and more	
w liczbach bezwzględnych in absolute figures			struktura pozioma (w %) horizontal structure (in %)					
Ogółem Total	339158	133176	205982	54,2	37,0	7,0	1,8	1,57
Białogardzki	9580	3827	5753	54,2	36,2	7,1	2,6	1,59
Choszczeński	9715	3934	5781	51,2	37,5	9,0	2,2	1,63
Drawski	11513	4612	6901	51,5	37,6	8,2	2,7	1,63
Goleniowski	17110	6322	10788	52,4	37,8	7,7	2,1	1,60
Gryficki	12167	4823	7344	52,8	36,4	8,6	2,2	1,62
Gryfiński	16732	6542	10190	53,0	37,4	7,6	2,0	1,59
Kamieński	9381	3999	5382	55,5	35,9	6,8	1,8	1,55
Kołobrzeski	15865	6337	9528	56,2	36,2	6,0	1,6	1,54
Koszaliński	14020	5249	8771	50,8	39,3	7,8	2,1	1,62
Myśliborski	13545	5507	8038	51,7	37,9	8,3	2,1	1,61
Policki	17836	5616	12220	51,5	40,7	6,4	1,4	1,58
Pyrzycki	7953	3221	4732	53,0	36,9	8,2	1,9	1,60

Tablica 2.4. Rodziny z dziećmi według liczby dzieci w wieku do 24 lat na utrzymaniu oraz powiatów w 2021 r. (dok.)
 Table 2.4. Families with dependent children aged up to 24 and powiats in 2021 (cont.)

Powiaty Powiats	Rodziny z dziećmi ogółem Families with children total	Rodziny bez dzieci do lat 24 na utrzymaniu Families without dependent children aged up to 24	Rodziny według liczby dzieci do lat 24 pozostających na utrzymaniu Families by the number of dependent children aged up to 24 years					Przeciętna liczba dzieci do lat 24 na utrzymaniu Average number of dependent children aged up to 24
			razem total	1	2	3	4 i więcej 4 and more	
w liczbach bezwzględnych in absolute figures			struktura pozioma (w %) horizontal structure (in %)					
Sławieński	11543	4605	6938	51,7	37,4	8,5	2,4	1,63
Stargardzki	24736	9457	15279	53,0	37,8	7,3	1,9	1,59
Świdwiński	9278	3840	5438	52,7	36,3	8,5	2,5	1,62
Szczecinecki	15259	6100	9159	52,9	35,8	8,9	2,4	1,62
Wałecki	10663	4232	6431	51,0	38,4	8,5	2,1	1,63
Łobeski	7200	2947	4253	53,4	35,6	7,8	3,2	1,62
Koszalin	20923	8253	12670	57,7	36,0	5,3	1,0	1,50
Szczecin	76441	30512	45929	57,4	35,9	5,5	1,2	1,51
Świnoujście	7698	3241	4457	61,2	32,8	5,1	0,9	1,46

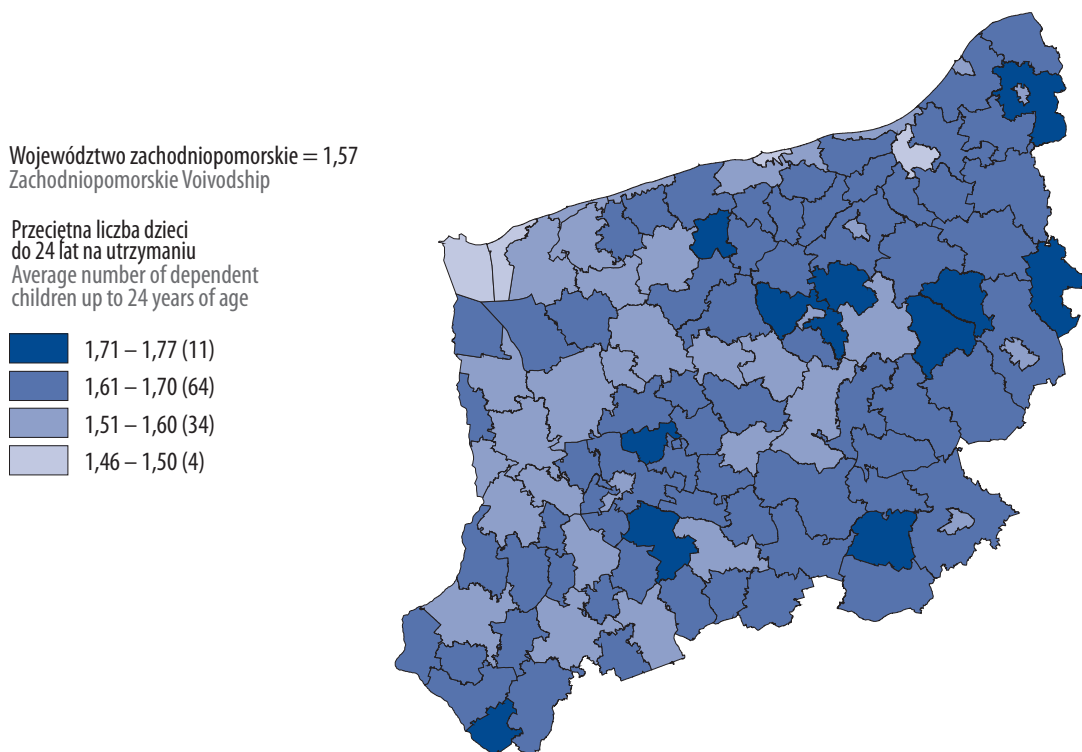
Ponad połowa rodzin z dziećmi do 24 lat na utrzymaniu to rodziny z 1 dzieckiem (54,2%), przy czym najczęściej takie rodziny występowały w m. Świnoujście (61,2%). W powiatach koszalińskim i wałeckim udział rodzin tego typu był najmniejszy i wyniósł odpowiednio 50,8% i 51,0%, ale wyższy udział niż średnio w województwie odnotowano w tych powiatach dla rodzin z 2 dzieci (39,3% i 38,4%) oraz wśród rodzin, które wychowywały trójkę lub więcej dzieci na utrzymaniu (9,9% i 10,6%).

Mapa 2.6. Rodziny z dziećmi do 24 lat na utrzymaniu w 2021 r.
 Map 2.6. Families with dependent children aged up to 24 in 2021

Według wyników spisu NSP 2021 w województwie zachodniopomorskim przeciętna liczba dzieci do 24 lat na utrzymaniu wyniosła 1,57, co wskazuje na nieco wyższą wartość wobec przeciętnej liczby dzieci w rodzinie (1,54). Wskaźnik powyżej średniej w województwie odnotowano w 16 powiatach, w tym najwyższy w choszczeńskim, drawskim i wałeckim (po 1,63), gryfickim, koszalińskim, świdwińskim, szczecineckim i łobeskim (po 1,62) oraz myśliborskim (1,61). Najniższa wartość tego wskaźnika przypadła na m. Świnoujście (1,46).

Mapa 2.7. Przeciętna liczba dzieci do 24 lat na utrzymaniu w 2021 r.
Map 2.7. Average number of dependent children up to 24 years of age in 2021

2.4. Rodziny niepełne z dziećmi do lat 24 na utrzymaniu

2.4. Single-parent families with dependent children aged up to 24

Rodzina niepełna to samotny rodzic z co najmniej jednym dzieckiem.

Liczba rodzin niepełnych w 2021 r. wyniosła 124 876 i jak już wspomniano we wcześniejszej analizie ich liczba w stosunku do 2011 r. zwiększyła się o prawie 3 tys. Spośród rodzin niepełnych – podobnie jak w przypadku ogółu rodzin – wyróżnia się rodziny posiadające dzieci do lat 24 na utrzymaniu, jak i bez takich dzieci. W 2021 r. liczba rodzin niepełnych z dziećmi do lat 24 pozostającymi na utrzymaniu była o prawie połowę niższa niż liczba rodzin niepełnych ogółem – wyodrębnionych z perspektywy więzi biologicznej. Rodziny niepełne bez dzieci na utrzymaniu stanowiły bowiem 52,0% ogółu rodzin niepełnych – w tych przypadkach w rodzinie albo nie ma dzieci w wieku 0-24 lat, albo dzieci w wieku poniżej 25 lat mają własne źródło utrzymania i nie pozostają na utrzymaniu rodzica.

Tablica 2.5. Rodziny niepełne z dziećmi i bez dzieci do lat 24 pozostającymi na utrzymaniu
Table 2.5. Single-parent families with and without dependent children aged up to 24

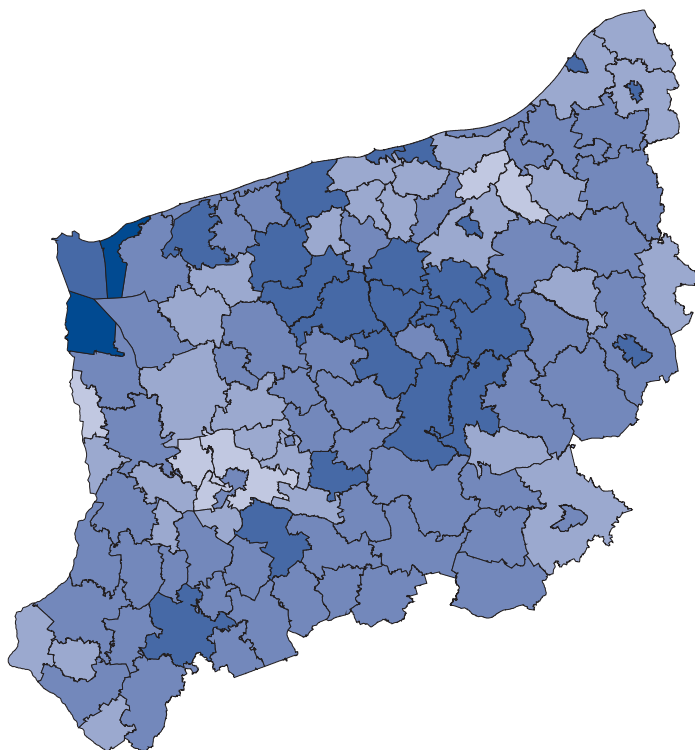
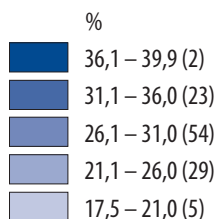
Wyszczególnienie Specification	Ogółem Total			Miasta Urban areas			Wieś Rural areas		
	liczba rodzin number of families	bez dzieci do lat 24 na utrzymaniu without dependent children aged up to 24	z dziećmi do lat 24 na utrzymaniu with dependent children aged up to 24	liczba rodzin number of families	bez dzieci do lat 24 na utrzymaniu without dependent children aged up to 24	z dziećmi do lat 24 na utrzymaniu with dependent children aged up to 24	liczba rodzin number of families	bez dzieci do lat 24 na utrzymaniu without dependent children aged up to 24	z dziećmi do lat 24 na utrzymaniu with dependent children aged up to 24
W liczbach bezwzględnych In absolute numbers									
2011	122139	54443	67696	86745	39121	47624	35395	15323	20072
2021	124876	64894	59982	88947	46905	42042	35929	17989	17940
Struktura pozioma (w %) Horizontal structure (in %)									
2011	100,0	44,6	55,4	71,0	32,0	39,0	29,0	12,5	16,4
2021	100,0	52,0	48,0	71,2	37,6	33,7	28,8	14,4	14,4

W 2021 r. odnotowano 59 982 rodziny niepełne z dziećmi do lat 24 na utrzymaniu, tj. o 7,7 tys. (o ponad 11%, wobec spadku w kraju o ponad 7%) mniej niż w 2011 r., w którym było ich 67,7 tys. Udział rodzin niepełnych z dziećmi do lat 24 na utrzymaniu wśród wszystkich rodzin z dziećmi na utrzymaniu wynosił 29,1% (w kraju – 24,6%). W miastach mieszkało 42,0 tys. rodzin niepełnych z dziećmi do lat 24 na utrzymaniu, co oznacza spadek o 5,6 tys. (o blisko 12%, wobec spadku w kraju o ok. 10%) w porównaniu z 2011 r., a na wsi – 17,9 tys., tj. o 2,1 tys. (o 10,6%, w w kraju – o niecałe 2%) mniej niż w poprzednim spisie.

Mapa 2.8. Rodziny niepełne z dziećmi do lat 24 pozostającymi na utrzymaniu – w % ogółu rodzin z dziećmi na utrzymaniu w 2021 r.

Map 2.8. Single-parent families with dependent children aged up to 24 – in % of all families with dependent children in 2021

Województwo zachodniopomorskie = 29,1%
 Zachodniopomorskie Voivodship

Udział rodzin niepełnych z dziećmi do lat 24 na utrzymaniu wśród wszystkich rodzin z dziećmi na utrzymaniu był wyższy w miastach niż w wsi. Zróżnicowanie pod tym względem występuje także między gminami – najmniejszy odsetek rodzin niepełnych z dziećmi na utrzymaniu odnotowano w gminach wiejskich: Kobyłanka (17,5%), Świeszyno (18,0%) i Dobra (18,4%), a największy w gminach miejsko-wiejskich Nowe Warpno (39,9%) i Międzyzdroje (36,4%).

2.5. Rodziny wielodzietne z dziećmi do lat 24 na utrzymaniu

2.5. Multi-child families with dependent children aged up to 24

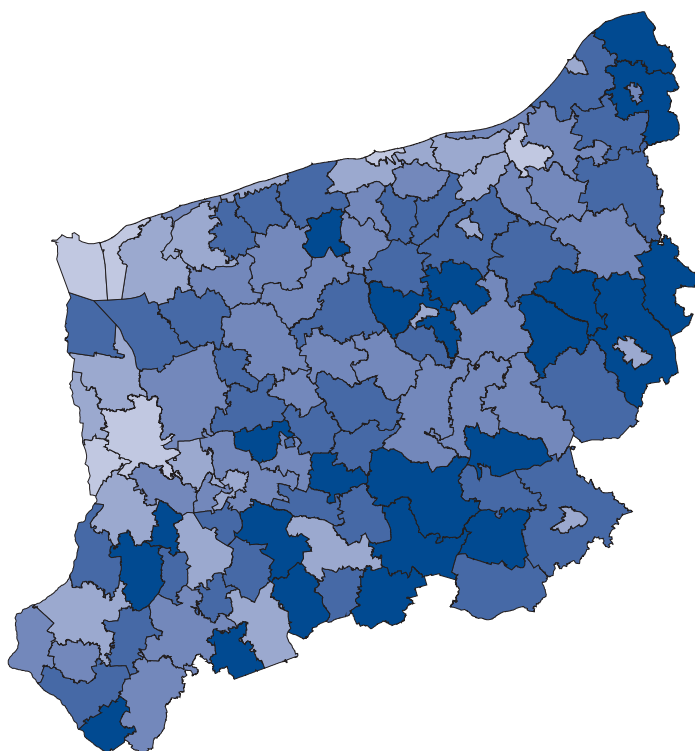
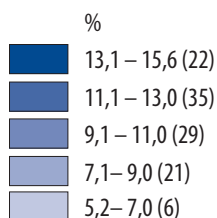
Wyodrębniona w oparciu o wyniki NSP 2021 liczba rodzin wielodzietnych z dziećmi do lat 24 na utrzymaniu stanowiła 61,6% (w kraju – blisko 63%) ogółu rodzin wielodzietnych – określonych z perspektywy więzi biologicznych.

W 2021 r. rodzin z co najmniej trójką dzieci na utrzymaniu w wieku 0-24 lat było 18,2 tys., tj. o 5,4 tys. mniej niż w 2011 r. Stanowiły one 8,8% ogółu rodzin z dziećmi do lat 24 na utrzymaniu (wobec 10,7% – w kraju). Około 53% rodzin wielodzietnych mieszkało w miastach (w kraju było to blisko 42%) – udział ten zwiększył się w stosunku do 2011 r. o 3,5 p. proc. Jednocześnie w 2021 r. rodziny utrzymujące 4 i więcej dzieci stanowiły, podobnie jak w kraju ponad 12% ogółu rodzin wielodzietnych.

Mapa 2.9. Rodziny z 3 i więcej dzieci do lat 24 pozostającymi na utrzymaniu – w % ogółu rodzin z dziećmi na utrzymaniu w 2021 r.

Map 2.9. Families with 3 or more dependent children up to 24 – in % of all families with dependent children in 2021

Województwo zachodniopomorskie = 8,8%
Zachodniopomorskie Voivodship

Rodziny wielodzietne (z 3 i więcej dzieci na utrzymaniu) mają zdecydowanie większy udział wśród rodzin z dziećmi do lat 24 na utrzymaniu na wsi niż w mieście (odpowiednio 11,4% i 7,5% wobec 13,8% i 8,4% – w kraju). Zróżnicowanie pod tym względem występuje także między gminami – największy odsetek rodzin z 3 i więcej dzieci na utrzymaniu odnotowano w gminach wiejskich: Brojce (15,6%), Grzmiąca (15,0%), Stara Dąbrowa (14,9%), Boleszkowice (14,9%) oraz miejsko-wiejskiej Barwice (14,8%), a najmniejszy – w gminie miejsko-wiejskiej Międzyzdroje (5,2%) oraz gminie wiejskiej Kołbaskowo (5,6%).

Uwagi ogólne

Podstawa prawna, termin i zakres spisu ludności i mieszkań 2021

Ramy tematyki narodowego spisu powszechnego ludności i mieszkań w 2021 r., zakres, forma, tryb, granice obowiązków statystycznych określone zostały w następujących aktach prawnych:

- ustawa z dnia 9 sierpnia 2019 r. o narodowym spisie powszechnym ludności i mieszkań w 2021 r. (Dz. U. z 2019 r. poz. 1775, z 2020 r. poz. 1486, z 2021 r. poz. 615, z 2021 r., poz. 1143), dalej: ustawa o NSP 2021);
- ustawa z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej (Dz. U. z 2021 r., poz. 955);

oraz :

- rozporządzenie (WE) Parlamentu Europejskiego i Rady nr 763/2008 z dnia 9 lipca 2008 r. w sprawie spisów powszechnych ludności i mieszkań (Dz. Urz. UE L 218 z 13.8.2008, str. 14);
- rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (Dz. Urz. UE L 119 z 04.05.2016, str. 1) w zakresie zasad przetwarzania danych osobowych;
- rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 223/2009 z dnia 11 marca 2009 r. w sprawie statystyki europejskiej oraz uchylające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE, Euratom) nr 1101/2008 w sprawie przekazywania do Urzędu Statystycznego Wspólnot Europejskich danych statystycznych objętych zasadą poufności, rozporządzenie Rady (WE) nr 322/97 w sprawie statystyk Wspólnoty oraz decyzję Rady 89/382/EWG, Euratom w sprawie ustanowienia Komitetu ds. Programów Statystycznych Wspólnot Europejskich (Tekst mający znaczenie dla EOG i Szwajcarii) (Dz. Urz. L 87 z 31.3.2009, str. 164), w zakresie zasad opracowywania, tworzenia i rozpowszechniania statystyk oraz poufności informacji statystycznych;

Zgodnie z zapisami ustawy o NSP 2021, spis ludności i mieszkań realizowany był w terminie od 1 kwietnia do 30 września 2021 r., według stanu na dzień 31 marca 2021 r.

W części Aktywność ekonomiczna – dotyczącej aktywności bieżącej, okresem referencyjnym był dodatkowo tydzień kończący się w dniu referencyjnym badania (tj. okres od 25 do 31 marca 2021 r.).

Narodowy spis powszechny ludności i mieszkań 2021 realizowany był jako badanie pełne i obejmował:

- osoby fizyczne stale zamieszkałe i czasowo przebywające w mieszkaniach, budynkach i innych zamieszkanach pomieszczeniach niebędących mieszkaniami – dotyczyło to również osób czasowo lub na stałe przebywających za granicą, jeśli nie wymeldowały się z pobytu stałego w Polsce;
- osoby fizyczne niemające miejsca zamieszkania;
- mieszkania, budynki, obiekty zbiorowego zakwaterowania oraz zamieszkane pomieszczenia niebędące mieszkaniami.

Spis nie obejmował:

- szefów oraz cudzoziemskiego personelu przedstawicielstw dyplomatycznych i urzędów konsularnych państw obcych, członków ich rodzin oraz innych osób korzystających z przywilejów i immunitetów na mocy ustaw, umów międzynarodowych lub powszechnie uznanych zwyczajów międzynarodowych;
- mieszkań, budynków, obiektów oraz pomieszczeń będących własnością przedstawicielstw dyplomatycznych i urzędów konsularnych państw obcych.

Podstawowe cele spisu

Najważniejszymi założonymi celami spisu powszechnego ludności i mieszkań są:

1. Zaspokojenie potrzeb informacyjnych kraju, zwłaszcza zebranie informacji, których nie można uzyskać z innych źródeł, w szczególności ze źródeł administracyjnych;
2. Dostarczenie informacji na poziomie jednostek podstawowego podziału administracyjnego kraju;
3. Zaprezentowanie zmian w liczbie ludności i zasobach mieszkaniowych w porównaniu z wynikami poprzedniego spisu (NSP 2011), wraz z szeroką charakterystyką zarówno poszczególnych zbiorowości, jak i przebiegu podstawowych procesów, w tym: o stanie i strukturze demograficzno-społecznej i ekonomicznej ludności, gospodarstw domowych i rodzin zamieszkujących lub przebywających w Polsce, o rozmiarach i kierunkach mobilności ludności, aktywności ekonomicznej, a także o rozmiarach zasobów mieszkaniowych, ich jakości oraz efektywnym wykorzystaniu;
4. Zebranie informacji niezbędnych do realizacji zobowiązań międzynarodowych Polski wobec Unii Europejskiej oraz ONZ;
5. Dostarczenie danych statystycznych na potrzeby tworzenia i aktualizacji operatów zarówno dla ustalania stanu i struktury ludności według cech demograficznych, społecznych i ekonomicznych, jak i losowania prób do badań reprezentacyjnych prowadzonych w latach spisu w gospodarstwach domowych.

Zakres tematyczny spisu

Przy ustalaniu zakresu przedmiotowego spisu ludności i mieszkań 2021 została przeprowadzona analiza wykorzystania wyników poprzedniego spisu oraz analiza nowych potrzeb informacyjnych. Brano również pod uwagę możliwości pozyskania tych informacji z innych źródeł, przede wszystkim z systemów informacyjnych administracji publicznej, a także konieczność zachowania w czasie pełnej porównywalności danych oraz zobowiązania międzynarodowe określone w rozporządzeniu nr 763/2008.

Na przełomie 2016/ 2017 roku zostały przeprowadzone konsultacje społeczne, w których zbierano uwagi i zapotrzebowanie na dane spisowe od urzędów centralnych i terenowych, samorządów, ośrodków badawczych, organizacji narodowościowych i instytucji wyznaniowych.

W wyniku tych prac ustalono następujące tematy badawcze:

1. Geograficzna charakterystyka ludności – miejsce zamieszkania;
2. Demograficzna charakterystyka osób – płeć, wiek, stan cywilny, pozostawanie w związku niesformalizowanym, kraj urodzenia, kraj obywatelstwa;
3. Gospodarstwa domowe i rodziny – wielkość i skład gospodarstwa domowego i rodziny, rodziny biologiczne, rodziny niepełne, pozycja osób w gospodarstwie domowym i rodzinie;
4. Wykształcenie – poziom wykształcenia;
5. Niepełnosprawność: biologiczna i prawna;
6. Migracje wewnętrzne i zagraniczne, w tym emigracja i imigracja czasowa, kraj poprzedniego zamieszkania; kraj wyjazdu, fakt zamieszkania kiedykolwiek za granicą, miejsce zamieszkania rok przed spisem;
7. Narodowość i język używany w domu;
8. Wyznanie (przynależność do kościoła lub związku wyznaniowego);
9. Ekonomiczna charakterystyka osób, w tym: bieżąca aktywność ekonomiczna – pracujący, bezrobotni, bierni zawodowo, charakterystyka zawodowa pracujących;
10. Źródło utrzymania osób;
11. Dojazdy do pracy.

Z zakresu tematyki mieszkaniowej ujęto w spisie następujące zagadnienia:

1. Rodzaj zamieszkałych pomieszczeń;
2. Charakterystyka mieszkań, w tym status zamieszkania mieszkania (zamieszkane, niezamieszkane), tytuł prawny do zajmowanego mieszkania, własność mieszkania, wielkość mieszkania, w tym: liczba izb oraz powierzchnia użytkowa mieszkań, wyposażenia w instalacje sanitarno-techniczne, sposób ogrzewania mieszkania oraz rodzaj stosowanego paliwa/źródła energii stosowanego do ogrzewania mieszkania (dotyczy mieszkań zamieszkałych);
3. Charakterystyka budynków z lokalami mieszkalnymi, w tym: rodzaj budynku, forma własności budynku, liczba mieszkań w budynku, rok oddania do użytku, wyposażenie budynków w urządzenia techniczne (wodociąg, kanalizacja, gaz z sieci, centralne ogrzewanie).

Źródła danych**Rejestry administracyjne i systemy informacyjne**

Zakres informacyjny powszechnego spisu ludności i mieszkań 2021 został zebrany o całej populacji podlegającej badaniu metodą mieszaną, tzn. z rejestrów administracyjnych oraz danych zebranych bezpośrednio od respondentów przy pomocy elektronicznego formularza spisowego z wykorzystaniem samospisu internetowego, wywiadu telefonicznego i wywiadu z udziałem rachmistrza spisowego.

W NSP 2021 wykorzystanych zostało ok. 35 głównych rejestrów i systemów informacyjnych. Jako priorytetowe należy wymienić: Powszechny Elektroniczny System Ewidencji Ludności oraz gminne zbiory meldunkowe w zakresie danych o ludności; zbiory danych z systemu ZUS dotyczące płatników składek, osób ubezpieczonych oraz osób pobierających emeryturę lub rentę, świadczenie lub zasiłek przedemerytalny, rentę socjalną, świadczenia pieniężne wypłacane samoistnie; Centralny Wykaz Ubezpieczonych (NFZ) – w zakresie danych o osobach objętych systemem ubezpieczeń zdrowotnych; Ewidencja gruntów i budynków, Państwowy rejestr granic i powierzchni jednostek podziału terytorialnego państwa – w zakresie danych o budynkach i lokalach; Krajowy Rejestr Urzędowy Podziału Terytorialnego Kraju, a także dane Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, KRUS-u, Systemu Pobytu (UDsC), systemu POL-on (zintegrowany system informacji o nauce i szkolnictwie wyższym), Systemu Informacji Oświatowej (SIO), z systemów informacyjnych powiatowych urzędów pracy o osobach bezrobotnych i o osobach poszukujących pracy; dane z systemów pomocy społecznej o świadczeniobiorcach oraz o osobach ubiegających się o przyznanie świadczeń.

Dodatkowo zastosowanie znalazły dane pochodzące z pozaadministracyjnych źródeł tj. od: operatorów publicznych sieci telekomunikacyjnych, przedsiębiorców prowadzących sprzedaż i dystrybucję energii elektrycznej, podmiotów prowadzących działalność w zakresie zbiorowego odprowadzania ścieków i zbiorowego zaopatrzenia w wodę, w zakresie dystrybucji lub obrotu paliwami gazowymi, w zakresie przesyłki wytwarzania energii cieplnej, dla których odbiorcą końcowym dokonującym zakupu są gospodarstwa domowe.

Uznano, że zakwalifikowane rejestry i systemy administracyjne zostaną wykorzystane jako:

- a) bezpośrednie źródło danych;
- b) źródło informacji do utworzenia wykazu podmiotów objętych spisem (wykaz osobowo-adresowo mieszkaniowy);
- c) źródło informacji do imputacji, szacowania danych, porównań i określenia jakości danych.

Elektroniczny formularz spisowy

W spisie 2021 wykorzystywano formularz dostępny wyłącznie w formie elektronicznej.

Była to interaktywna aplikacja składająca się z kilku części: dane osoby (z którą przeprowadzany był spis lub która dokonywała samospisu), ustalenie adresu zamieszkania osoby, osoby w mieszkaniu /pomieszczeniu niebędącym mieszkaniem/obiekcie zbiorowego zakwaterowania, osoby przebywające za granicą, relacje rodzinne, kwestionariusze osobowe zawierające pytania z zakresu charakterystyki demograficzno-społecznej, narodowo-etnicznej, wyznaniowej i dotyczącej aktywności ekonomicznej osób oraz kwestionariusz mieszkaniowy zawierający pytania w zakresie opisu mieszkania i budynku.

Przyjęto zasadę, że osoba dorosła, która jako pierwsza zalogowała się do aplikacji spisowej, podawała informacje o mieszkaniu i wszystkich osobach w nim zamieszkałych, ustalała skład osobowy mieszkania, określała relacje rodzinne pomiędzy osobami. Następnie wypełniane były kwestionariusze osobowe osób zamieszkałych pod danym adresem.

Formularz elektroniczny wsparty był słownikami:

- a) miejscowości – miejscowość, województwo, powiat, gmina;
- b) krajów zamieszkania;
- c) krajów urodzenia;
- d) krajów obywatelstwa;
- e) etnonimów z możliwością otwartego zapisu tekstowego;
- f) języków z możliwością otwartego zapisu tekstowego;
- g) wyznań z możliwością otwartego zapisu tekstowego;
- h) rodzajów paliwa i źródeł energii – do określenia sposobu ogrzewania mieszkania;
- i) zawodów i specjalności. Słownik ten co do formy opierał się w głównie na zawodach (grupach zawodów) opisanych w Klasyfikacji zawodów i specjalności (KZiS) na trzech lub czterech znakach. Słownik uzupełniono o zawody z KZiS występujące na sześciu znakach, które dobrze reprezentowały zbiorczą, czteroznakową grupę zawodów. W ograniczonej mierze wykorzystane zostały również popularne synonimy często używane w mowie potocznej;
- j) rodzajów działalności nierolniczej. Słownik został oparty na grupach rodzajów działalności oznaczonych w PKD 2007 trzema cyframi. Dokonano także uzupełnienia o niektóre nazwy klas, a także liczne synonimy rodzajów działalności występujące w mowie potocznej.

Aplikacja spisowa została również przystosowana na potrzeby osób z niepełnosprawnościami. Osoby głuche i głuchonieme miały możliwość skorzystania z internetowej aplikacji do samospisu, która spełniała normy WCAG 2.0 (wytycznych dotyczących dostępności treści internetowych).

Osoby, które nie miały dostępu do Internetu mogły skorzystać z miejsc spisowych w najbliższym urzędzie gminy, gdzie, zgodnie z ustawą z dnia 19 sierpnia 2011 r. o języku migowym i innych środkach komunikowania się, była zapewniona obsługa również w języku migowym.

Przygotowano 4 wersje językowe aplikacji spisowej. Oprócz języka polskiego aplikacja była dostępna w języku angielskim, rosyjskim i ukraińskim.

Przygotowana została także odrębna aplikacja elektroniczna w celu realizacji spisu ludności w obiektach zbiorowego zakwaterowania. Dane o osobach przebywających w obiektach zbiorowego zakwaterowania przekazywali zarządzający tymi obiektami, w zakresie posiadanej dokumentacji. Aplikacja zawierała podstawowe informacje o typie obiektu i osobach w nim przebywających. Uzupełniając i niezależnie, osoby przebywające w obiektach zbiorowego zakwaterowania mogły samodzielnie przekazywać dane na swój temat poprzez samospis internetowy lub na żądanie poprzez wywiad telefoniczny.

Wybrane pojęcia i definicje spisowe

W rozdziale zaprezentowane zostały pojęcia i definicje spisowe, niezbędne do właściwej interpretacji wyników spisu 2021 w zakresie gospodarstw domowych i rodzin oraz ich charakterystyki demograficznej.

Na podstawie wyników NSP 2021 zostały wyodrębnione następujące kategorie ludności:

1. Ludność według definicji krajowej.
2. Rezydenci (ludność rezydująca).

We wszystkich tablicach publikacji informacje dotyczą kategorii ludności według definicji krajowej – dalej określanej jako „ludność”.

Ludność według definicji krajowej. Kategoria ta, z punktu widzenia mieszkańców gminy, tj. najmniejszej jednostki podziału administracyjnego kraju – obejmuje następujące grupy:

1. Osoby mieszkające stale (stali mieszkańcy) – są to osoby, które w spisie zadeklarowały, że dana gmina jest ich stałym miejscem zamieszkania (bez względu czy są tam zameldowane na pobyt stały czy nie) oraz – w momencie spisu:
 - a) były obecne (mieszkały w gminie),
 - b) były nieobecne, ale ich nieobecność trwała krócej niż 3 miesiące,
 - c) były nieobecne dłużej niż 3 miesiące, ale ich nieobecność wynikała z powodu m.in.:
 - przebywania w zakładzie karnym lub śledczym,
 - pobytu za granicą.
2. Osoby przebywające czasowo dłużej niż 3 miesiące. Dotyczy osób, które w spisie zadeklarowały, że ich stałym miejscem zamieszkania jest inna gmina w kraju, natomiast w miejscu/gminie spisania przebywały czasowo (dłużej niż 3 miesiące) z następujących powodów: nauka, praca, warunki rodzinne lub mieszkaniowe, leczenie lub rehabilitacja, przebywanie w domu opieki.

Do kategorii ludności faktycznej danej gminy nie były zaliczane osoby przybyłe z zagranicy na pobyt czasowy, tj. takie, które nie posiadały stałego pobytu w Polsce. Kategoria nie ujmuje też stałych mieszkańców danej gminy, którzy w momencie spisu przebywali poza gminą dłużej niż 3 miesiące z przyczyn innych niż przebywanie w zakładzie karnym (śledczym) lub pobyt za granicą, tj. osób które przebywały czasowo w innej gminie kraju (zgodnie z przyjętą definicją zostali tam ujęci jako ludność według definicji krajowej). Analogicznie wyodrębniana jest ludność dla poszczególnych miejscowości statystycznych.

Ludność rezydująca (rezydenci). Do rezydentów z punktu widzenia mieszkańców gminy zalicza się:

- a) stałych mieszkańców, z wyjątkiem osób przebywających poza miejscem zamieszkania (gminą) przez okres co najmniej 12 miesięcy – bez względu na ich miejsce przebywania (w kraju czy za granicą). Wyjątek stanowią polscy dyplomaci na placówkach oraz żołnierze stacjonujący na zagranicznych misjach wojskowych, którzy – mimo przebywania za granicą – zostali zaliczeni do stałych mieszkańców Polski (zgodnie z rekomendacjami EKG ONZ oraz Unii Europejskiej),
- b) osoby mieszkające czasowo w gminie przez okres co najmniej 12 miesięcy, przybyłe z innego miejsca w kraju lub z zagranicy (cudzoziemcy bez stałego pobytu w Polsce).

Jako kryterium przemieszczania się ludności przy wyodrębnianiu kategorii rezydentów przyjęto (podobnie jak dla ludności według definicji krajowej): naukę, pracę, warunki rodzinne i mieszkaniowe, leczenie i rehabilitację, pobyt w domu opieki. Oznacza to, że osoby przebywające w zakładach karnych czy aresztach – bez względu na czas nieobecności – są zaliczane do rezydentów miejscowości, w których zamieszkiwali przed jej „przymusowym” opuszczeniem.

Wiek osób określa się liczbą lat ukończonych ustaloną poprzez porównanie pełnej daty urodzenia z datą przeprowadzenia spisu (tzw. momentem krytycznym, tj. 31 marca 2021 roku).

Ekonomiczne grupy wieku Przez ludność w wieku produkcyjnym rozumie się ludność w wieku zdolności do pracy. Dla mężczyzn przyjęto wiek 18–64 lata, dla kobiet – 18–59 lat. Wśród ludności w wieku produkcyjnym wyróżnia się ludność w wieku mobilnym, tj. w wieku 18–44 lata i niemobilnym, tj. mężczyźni – 45–64 lata, kobiety – 45–59 lat. Przez ludność w wieku nieprodukcyjnym rozumie się ludność w wieku przedprodukcyjnym, tj. do 17 lat oraz ludność w wieku poprodukcyjnym, tj. mężczyźni – 65 lat i więcej, kobiety – 60 lat i więcej.

Stan cywilny – sytuacja prawna osoby określona na podstawie odpowiednich aktów stanu cywilnego. Zgodnie z prawem polskim występują cztery kategorie stanu cywilnego:

- kawaler, panna – osoby, które nigdy nie pozostawały w prawnym związku małżeńskim;
- żonaty, zamężna – osoby, których związek małżeński został zawarty zgodnie z prawem świeckim;
- wdowiec, wdowa – osoby, których prawne małżeństwo przestało istnieć z powodu śmierci współmałżonka;
- rozwiedziony, rozwiedziona – osoby, których małżeństwo zostało rozwiązane orzeczeniem sądu.

Gospodarstwa domowe i Rodziny

W spisach powszechnych ludności i mieszkań do wyodrębnienia gospodarstw domowych państwa członkowskie stosują kryterium „wspólnego utrzymywania się” lub, gdy jest to niemożliwe, koncepcję „jednostki mieszkaniowej”.

W NSP 2021 przyjęto **koncepcję mieszkaniową gospodarstwa domowego**, według której wszystkie osoby mieszkające w jednym mieszkaniu (spokrewnione lub niespokrewnione) są uważane za członków tego samego gospodarstwa domowego.

Wielkość gospodarstwa domowego

Wykorzystując informacje o liczbie osób mieszkających w mieszkaniu wyodrębniono następujące kategorie gospodarstw domowych:

- 1-osobowe;
- 2 osobowe;
- 3-osobowe;
- 4-osobowe;
- 5 i więcej osobowe.

Pokoleniowe grupy wieku

W gospodarstwach domowych wyróżniono grupy pokoleniowe: osoby młode (tj. w wieku 0–29 lat), w średnim wieku (30–59 lat) i starsze (w wieku 60 lat i więcej).

Pozycja osoby w gospodarstwie domowym

Każdej osobie określona została pozycja osoby w gospodarstwie domowym:

1. Osoby mieszkające w gospodarstwie domowym – kategoria obejmująca:
 - a) osoby w rodzinie biologicznej należące do gospodarstwa domowego, w którym znajduje się rodzina biologiczna, której są członkami. Ze względu na typ rodziny biologicznej wyróżniono:
 - osoby w związkach małżeńskich;
 - osoby w związkach niesformalizowanych;
 - samotnych rodziców;
 - synów/córki. Pojęcie „synowie/córki” pokrywa się z definicją pojęcia „dziecko”. Dziecko (syn/córka) to biologiczny lub przysposobiony syn, biologiczna lub przysposobiona córka, pasierb lub pasierbica (niezależnie od wieku i stanu cywilnego), mający(-a) miejsce zamieszkania w gospodarstwie domowym co najmniej jednego z rodziców, nieposiadające partnera ani własnych dzieci w tym samym gospodarstwie domowym. Nie uwzględnia się dzieci w rodzinie zastępczej. Syn lub córka mieszkające z małżonkiem, partnerem w związku niesformalizowanych lub z jednym lub większą liczbą własnych dzieci, nie jest uważany(-a) za dziecko.
 - b) osoby poza rodziną biologiczną należące do nierodzinnych gospodarstw domowych lub do rodzinnych gospodarstw domowych, jeżeli nie są członkami żadnej rodziny biologicznej w tym gospodarstwie domowym. W ramach tej kategorii wyróżniono osoby:
 - mieszkające samotnie (w gospodarstwach domowych nierodzinnych jednoosobowych);
 - mieszkające z innymi osobami (w gospodarstwach domowych nierodzinnych wieloosobowych oraz w gospodarstwach domowych rodzinnych nie będące członkami żadnej rodziny biologicznej).
2. Osoby niemieszkające w gospodarstwie domowym - kategoria obejmująca:
 - osoby w obiektach zbiorowego zakwaterowania;
 - osoby bezdomne.

Typ gospodarstwa domowego

Wykorzystując informacje o pozycji osoby w gospodarstwie domowym, liczbie osób w gospodarstwie oraz liczbie i wieku dzieci w rodzinie – wyodrębniono następujące kategorie gospodarstw domowych:

1. Rodzinne gospodarstwa domowe
 - jednorodzinne;
 - dwurodzinne;
 - trzy i więcej rodzinne.
2. Nierodzinne gospodarstwa domowe
 - jednoosobowe;
 - wieloosobowe.

W NSP 2021 wśród osób wspólnie mieszkających wyodrębnione zostały się rodziny. Podstawową informacją, która umożliwia wyodrębnienie rodzin biologicznych, jest ustalenie stopnia pokrewieństwa w stosunku do określonej osoby oraz wskazanie dla każdej osoby jej współmałżonka i rodziców (jeżeli takie osoby zamieszkują wspólnie).

Rodzina biologiczna (nuklearna) definiowana jest jako dwie lub większa liczba osób, które są związane jako mąż i żona, wspólnie żyjący partnerzy (osoby w związkach niesformalizowanych) – osoby płci przeciwnej lub jako rodzic i dziecko. Zgodnie z powyższą definicją wyróżnia się następujące typy rodzin biologicznych:

- małżeństwo bez dzieci,
- małżeństwo z dziećmi,
- związki niesformalizowane bez dzieci,
- związki niesformalizowane z dziećmi,
- samotna matka z dziećmi,
- samotny ojciec z dziećmi.

Związek niesformalizowany oznacza utrzymywanie więzi psychicznych, fizycznych i/lub ekonomicznych natury małżeńskiej (bez zawierania związku małżeńskiego) pomiędzy dwiema osobami. W poprzednich spisach pozycja ta w stosowanej w statystyce typologii rodzin była określana jako partnerzy z dziećmi lub bez dzieci.

Rodzina pełna to oboje rodziców z dzieckiem/dziećmi (naturalnymi lub adoptowanymi), natomiast rodzina **niepełna** to jeden rodzic z dzieckiem/dziećmi, tj. samotna matka z dziećmi lub samotny ojciec z dziećmi.

Jako **dziecko** określa się osobę w każdym wieku, która pozostaje w gospodarstwie domowym wraz z obojgiem lub jednym z rodziców. Do dzieci zalicza się również pasierbów oraz dzieci przysposobione.

Dziecko do lat 24 pozostające na utrzymaniu jest to dziecko w wieku 0-24 lata, które nie posiada własnego źródła utrzymania i pozostaje na utrzymaniu innej osoby wchodzącej w skład gospodarstwa domowego

Klasyfikacje i grupowania wykorzystywane w zakresie gospodarstw domowych i rodzin w NSP 2021

Grupowania i klasyfikacje, określone w Rozporządzeniu Komisji (WE) 2017/543 z dnia 22 marca 2017 r. określające zasady stosowania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 763/2008 w sprawie spisów powszechnych ludności i mieszkań w zakresie specyfikacji technicznych tematów i dotyczących ich podziałów

General remarks

Legal basis, deadline and the scope of the 2021 Census

The frames of the 2021 population and housing census subject matters, its scope, form, mode, statistical obligations limits were provided for in following legal acts:

- Act of August 9, 2019 on the National Population and Housing Census 2021 (Journal of Laws of 2019, item 1775, of 2020, item 1486, of 2021, item 615, of 2021, item 1143), hereinafter: the Census 2021 Act;
- Act of June 29, 1995 on Official Statistics (Journal of Laws of 2021, item 955), hereinafter: the Act on Official Statistics.

and

- Regulation (EC) No 763/2008 of the European Parliament and of the Council of 9 July 2008 on population and housing censuses (Official Journal of the European Union, L 218, 13.8.2008, p. 14);
- Regulation (EU) 2016/679 of the European Parliament and of the Council of 27 April 2016 on the protection of natural persons with regard to the processing of personal data and on the free movement of such data, and repealing Directive 95/46/EC (Official Journal of the European Union, L 119, 04.05.2016, p. 1) on the principles for processing personal data;
- Regulation (EC) No 223/2009 of the European Parliament and of the Council of 11 March 2009 on European statistics and repealing Regulation (EC, Euratom) No 1101/2008 of the European Parliament and of the Council on the transmission of data subject to statistical confidentiality to the Statistical Office of the European Communities, Council Regulation (EC) No 322/97 on Community Statistics, and Council Decision 89/382/EEC, Euratom establishing a Committee on the Statistical Programmes of the European Communities (Text with relevance for the EEA and for Switzerland) (OJ L 87, 31.3.2009, p. 164). L 87, 31.3.2009, p. 164), as regards the rules for the development, production and dissemination of statistics and statistical confidentiality.

In accordance with the provisions of the Census Act 2021, the Population and Housing Census was implemented from April 1 to September 30, 2021, as of March 31, 2021.

In the Current Activity section, the reference period was additionally the week ending on the survey reference date (i.e. the period from March 25 to March 31, 2021).

The 2021 Census was conducted as a complete survey and included:

- individuals who permanently reside and temporarily reside in dwellings, buildings, and other premises other than a dwelling – this also applied to persons temporarily or permanently staying abroad, if they had not deregistered from permanent residence in Poland;
- natural persons not having residence;
- dwellings, buildings, collective living quarters and premises other than a dwelling.

The census did not include:

- heads and foreign staff of diplomatic representations and consular offices of foreign countries, their family members and other persons enjoying privileges and immunities under the law, international agreements or generally recognized international customs;
- apartments, buildings, facilities and premises owned by diplomatic representations and consular offices of foreign countries.

Main objectives of the 2021 Census

In light of the dynamic changes occurring in socio-economic life, access to objective information, which is then the basis for making strategic decisions, becomes crucial. Population statistics and general family, social, economic, and housing characteristics of individuals are essential for studying and defining social, environmental, and regional policies in individual countries as well as larger communities/communities,

including the European Union and the United Nations. Statistical data are both a starting point for the planning and implementation of short- and long-term policies, enable their ongoing monitoring, but also make it possible to assess the scale of events and phenomena occurring ad-hoc, requiring immediate decisions.

Having up-to-date, good quality and comparable data makes it possible to capture the processes taking place, to determine their trends and thus to react adequately. The value of the information collected for scientific and historical research is also not insignificant.

In view of the above, the most important assumed objectives of the population and housing census are:

1. to meet the information needs of the country, especially to collect information that cannot be obtained from other sources, especially from administrative sources;
2. to provide information at the level of units of the country's basic administrative division;
3. to present changes in the number of population and housing resources in comparison with the results of the previous census (the 2011 Census), together with a broad characterization of both the individual populations and the course of the basic processes, including: the status and demographic, social and economic structure of the population households and families living or staying in Poland, the size and directions of population mobility, economic activity, as well as the size of housing resources, their quality and effective use;
4. to collect information necessary for fulfilling Poland's international obligations towards the European Union and the United Nations;
5. to provide statistical data for the needs of creating and updating the survey data, both for determining the condition and structure of the population by demographic, social and economic characteristics and for drawing samples for sample surveys conducted in the post-census years in households.

Information scope of the 2021 Census

When determining the scope of the 2021 Census, an analysis of the use of the results of the previous census was carried out, as well as an analysis of new information needs. The possibility of obtaining this information from other sources, mainly from public administration information systems, as well as the need to maintain full comparability of data in time and international obligations specified in Regulation No. 763/2008 were also taken into account.

At the turn of 2016/2017, public consultations were conducted, in which comments and demand for census data were collected from central and local offices, local governments, research centers, national and ethnic associations and religious institutions

As a result of these activities, the following main topics were established:

1. Geographical characteristics of the population – place of residence;
2. Demographic characteristics of persons- sex, age, marital status, being in an informal relationship, country of birth, country of citizenship;
3. Households and families – the number and size of households and families, number and types of family nucleus, family type (two-parent or one-parent family), household status;
4. Education – level of education;
5. Biological and legal disability;

6. Internal and international migration, including temporary emigration and immigration, the country of previous residence; country of departure, ever living abroad; place of residence one year before the census;
7. Nationality and language used at home;
8. Religion affiliation (membership of a church or religious association);
9. Economic characteristics of persons, including: current economic activity – the employed, unemployed, economically inactive persons, professional characteristics of the employed;
10. Source of maintenance;
11. Commuting to work.

The following topics were established in the area of 'Housing and buildings':

1. Type of inhabited living quarters;
2. Characteristics of dwellings including occupancy status (inhabited, uninhabited), tenure status to occupied dwelling, ownership of dwelling, the size of dwelling including: number of rooms and useful floor area of dwellings, equipping dwellings with sanitary and technical installation, heating method of dwelling and type of fuel/source of energy to heat the dwelling (for inhabited dwellings);
3. Characteristics of buildings with dwellings, including: type of building, type of ownership of building, number of dwellings in building, year of building's completion, equipping buildings with technical facilities (water supply system, sewage system, gas supply system, central heating).

Data sources in the 2021 Census

Administrative registers and information systems used for the census

The information scope of the 2021 Census was collected about the entire population to be surveyed using a mixed method, i.e. from administrative registers and data collected directly from respondents by means of an electronic census form using online self-reporting, telephone interview, and interview with a census enumerator

Approximately 35 major registers and information systems were used in the 2021 Census. The following should be mentioned as priorities: the Universal Electronic System for Registration of the Population and registration collections of gminas in the field of population data; sets of data from the Social Insurance Institution system concerning payers of contributions, insured persons and persons receiving pensions, pre-retirement benefits or allowances, social pensions, self-paid cash benefits; Central Register of Insured Persons – with regard to data on persons covered by the health insurance system; Land and building register, National Register of Boundaries and Area of Administrative Units of Poland – as regards data on buildings and premises; The National Official Register of Territorial Division of the Country, as well as data from the State Fund for Rehabilitation of Disabled Persons, Agricultural Social Insurance Fund, the Pobyt System, the POL-on System (integrated information system on Polish science and higher education), the Educational Information System, and information systems of powiat employment offices on the unemployed and job seekers; data from social welfare systems on benefit recipients and claimants.

Additionally, data from non-administrative data sources were used, i.e. from: operators of public telecommunication networks, entrepreneurs selling and distributing electric energy, entities conducting activity within the scope of collective sewage disposal and collective water supply, within the scope of distribution or trading in gaseous fuels, within the scope of transmission and generation of heat energy, for which the final customer purchasing are households.

It was considered that the eligible administrative registers and systems would be used as:

- a) a direct source of data;
- b) a source of information for creating a list of entities to be enumerated in the census (personal/address/housing list);
- c) a source of information for imputation, data estimation, comparisons and data quality determination.

Electronic census form

The 2021 Census used an electronic-only form. It was an interactive application that consists of the following parts: data of the person (with whom the census was carried out or who did the online self-enumeration), determining the person's address of residence, persons in a dwelling/premises other than a dwelling/collective living quarters, persons staying abroad, family relations, personal questionnaires containing questions on demographic-social, migration, national or ethnic, religion and economic activity characteristics of the persons and a housing questionnaire containing questions on the description of the dwelling and the building.

It was assumed that the adult who first logged on to the census application provided information about the dwelling and all persons living there, established the personal composition of the dwelling, and defined family relations between persons. Subsequently, personal questionnaires were filled in for persons residing at the given address.

The electronic form was supported by dictionaries of:

- a) localities – locality, voivodship, powiat, gmina;
- b) countries of residence;
- c) countries of birth;
- d) countries of citizenship;
- e) ethnonyms with open text capabilities;
- f) languages used at home with open text capabilities;
- g) religion denominations with open text capabilities;
- h) fuel types and energy sources – to determine the method of heating the dwelling;
- i) occupations and specialties. This dictionary was mainly based on occupations (groups of occupations) described in the Classification of Occupations and Specialties (KZiS) in three or four characters. The dictionary was supplemented with occupations from the KZiS-occurring on six characters, which represented well the collective, four-character group of occupations. Also used to a limited extent are popular synonyms often used in colloquial speech;
- j) non-agricultural activities. The dictionary is based on groups of activities denoted by three digits in Polish Classification of Activities (PKD code) 2007. Additions have also been made to include some class names, as well as the few synonyms for types of activities found in colloquial speech.

The census app has also been adapted for persons with disabilities. Deaf and deafblind persons were able to use a web-based self-reporting application that met Web Content Accessibility Guidelines (WCAG) 2.0 standards. Those who did not have access to the Internet could use the census sites in the nearest municipal office, where, in accordance with the Act of August 19, 2011 on Sign Language and Other Means of Communication, service was also provided in sign language.

Four language versions of the census application were prepared. Apart from Polish, the application was available in English, Russian and Ukrainian.

A separate electronic application was also prepared for the purpose of carrying out a census in collective living quarters (CLQs). Data on persons staying in CLQs were submitted by the managers of these facilities, within the scope of the available documentation. The application contained basic information on the type of facility and persons staying there. Complementarily and independently, persons staying in CLQs were able to provide on their own through an online self-enumeration or upon request through a telephone interview.

Selected census terms and definitions

The chapter presents census concepts and definitions necessary for the proper interpretation of the results of the 2021 Census in terms of regarding households and families and their demographic characteristics.

Based on the results of the 2021 Census, the following population categories were distinguished:

1. Population by the national definition.
2. Residents (resident population).

In all tables of publications, the information refers to the category of population as defined by the national definition - hereinafter referred to as „population“.

Population by the national definition. This category, from the point of view of the inhabitants of the gmina, i.e. the smallest administrative division of the country, includes the following groups:

1. Persons living permanently - these are persons who declared in the census that a given gmina is their permanent place of residence (regardless of whether they are registered there for permanent residence or not) and – at the time of the census:
 - a) were present (lived in the gmina),
 - b) were absent, but their absence was less than 3 months,
 - c) have been absent for more than 3 months, but their absence was due to, among others:
 - being in a penitentiary or investigative facility,
 - staying abroad.
2. Persons staying temporarily for more than 3 months. It applies to persons who declared in the census that their permanent place of residence is another gmina in the country, while they stayed in the place/gmina of the census temporarily (for more than 3 months) for the following reasons: study, work, family or housing conditions, treatment or rehabilitation, being in a nursing home.

The category of the actual population of a given gmina did not include persons who came from abroad for a temporary stay, i.e. those who did not have permanent residence in Poland. The category also does not include permanent residents of a given gmina who, at the time of the census, stayed outside the gmina for more than 3 months for reasons other than staying in a prison or staying abroad, i.e. persons who temporarily stayed in another gmina of the country (in accordance with the adopted definition, these persons were included there as the population according to the national definition). Similarly, the population for individual statistical localities is distinguished.

Resident population (residents). Residents from the point of view of the inhabitants of the commune include:

- a) Permanent residents, except for persons residing outside their place of residence (gmina) for at least 12 months - regardless of their place of residence (in the country or abroad). The exceptions are Polish diplomats on posts and soldiers stationed on foreign military missions who, despite staying abroad, have been included as permanent residents of Poland (according to the recommendations of the UNECE and the Eurostat),
- b) Persons temporarily residing in the gmina for at least 12 months, who came from another place in the country or from abroad (foreigners without permanent residence in Poland).

The following criteria were adopted as the criterion of population movement when distinguishing the category of residents (similarly to the population according to the national definition): study, work, family and housing conditions, treatment and rehabilitation, stay in a nursing home. This means that people staying in prisons or detention centers - regardless of the length of absence – are counted as residents of the locality where they lived before their „forced“ departure.

Age of individuals is determined by the number of years completed as determined by comparing the full date of birth to the date of the census (known as the critical moment, March 31, 2021).

Economic age groups The working age population is understood as the working age population. The ages of 18–64 were assumed for men, and 18–59 for women. Among the working-age population, the mobile age, i.e. aged 18–44, and the non-mobility age, i.e. men – 45–64, women – 45–59, are distinguished.

ished. The non-working age population is understood as the pre-working age population, i.e. up to 17 years of age and the post-working age population, i.e. men – 65 years and more, women – 60 years and more.

Marital status – due to national laws that set a lower age limit for marriage, censuses assume that marital status is defined for persons age 15 and older.

Under Polish law, there are four categories of marital status:

- single – persons who have never been legally married;
- married – persons whose marriage was contracted in accordance with secular law;
- widowed – persons whose legal marriage has ceased to exist because of the death of a spouse;
- divorced – persons whose marriage has been dissolved by a court decision.

Persons whose marriage has been legally separated by the court – continue to be married.

Households and biological (nucleus) families

Member States shall apply the „housekeeping concept” to identify households, or, if not possible, the „household- dwelling” concept.

The 2021 National Census adopts the „**household- dwelling**” concept, according to which all persons living in one dwelling (whether related or unrelated) are considered members of the same household.

Considering the number of persons living in the dwelling, the **following types of households** were distinguished:

- one-person households,
- two-person households,
- three-person households,
- four-person households,
- five-person households and more.

Generational age groups

Households were distinguished by generational groups: young (i.e. aged 0–29), middle-aged (30–59) and elderly (aged 60 and over).

Position of the person in the household

Each person is defined by the position of the person in the household:

1. Persons living in the household - a category including:
 - a) persons in a biological family belonging to a household in which there is a biological family of which they are a member. By type of biological family a distinction is made between:
 - persons in marriages,
 - persons in informal relationships,
 - single parents,
 - sons/daughters. The term ‚sons/daughters’ is in line with the definition of the term ‚child’. A child (son/daughter) is a biological or adopted son, biological or adopted daughter, stepson or stepdaughter (regardless of age and marital status), resident in the household of at least one parent, with no partner or children of their own in the same household. Children in foster care are not included. A son or daughter living with a spouse, a partner in an informal relationship or with one or more children of their own is not considered a child.
 - b) persons outside the biological family belonging to non-family households or to family households if they are not members of any biological family in that household. Within this category, persons are distinguished:
 - living alone (in single-person non-family households),
 - living with other persons (in non-family multi-person households and in family households that are not members of any biological family).

- 2 Persons not living in a household - a category including:
- persons in collective living quarters,
 - homeless.

Household type

Considering information on the position of the person in the household, the number of persons in the household and the number and age of children in the family – the following household categories were distinguished:

1. Family households:

- one-family,
- two-family,
- three- and more family households.

2. Non-family households:

- one-person households,
- multi-person households.

In the 2021 Census, families were distinguished among people living together. The basic information for distinguishing biological families is to establish the degree of relationship to a particular person and to indicate for each person his/her spouse and parents (if such persons reside).

A biological (nucleus) family is defined as two or more persons that are bound together as husband and wife, living together partners (persons in non-formal unions) - persons of the opposite sex, or as parent and child. According to the above definition, the following types of biological families are distinguished:

- marriage without children,
- marriage with children,
- informal relationships without children,
- informal relationships with children,
- lone mother with children
- lone father with children.

Informal relationship means the maintenance of psychological, physical and/or economic ties of a marital nature (without marriage) between two persons. In previous censuses, this item in the typology of families used in the statistics was defined as partners with or without children.

A complete nucleus family is both parents with a child/children (natural or adopted), while incomplete nucleus family is a family with one parent and a child/children, i.e. a lone mother with child/children or a lone father with child/children.

A child is defined as a person at any age who remains in the household together with the both, or one of parents. The stepsons/stepdaughters as well as adopted children are also rated as a children.

Child aged up to 24 years and remaining financially dependent is a child at the age of 0–24 years, which is not having his/her own means of maintenance and remains on the livelihood of other person included in the household.

Classifications and groupings used for households and families in the 2021 Census

Groupings and classifications set out in Commission Regulation (EC) 2017/543 of 22 March 2017 laying down rules for the application of Regulation (EC) No 763/2008 of the European Parliament and of the Council on population and housing censuses as regards the technical specifications of the topics and of their breakdowns